

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. MHALLEF
JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D. LL.M. (IMLI)**

Seduta ta' nhar il-Gimgha 18 ta' Jannar 2019

Rikors Numru: 458/2012/JPG

Kawza Numru: 2

Saviour Cutajar (K.I. 276452(M)

VS

All Invest Company Limited (C22239)

Il-Qorti:

Rat r-rikors ta' Saviour Cutajar tad-9 ta' Mejju 2012, a fol 1 et seqq., li jaqra hekk:

“1. Illi r-Rikorrent Saviour Cutajar huwa rtirat, u ilu rtirat mix-xoghol mis-sena elfejn (2000);

2. Illi fit-2 ta' Novembru 2009, Ramon Borg, financial advisor tas-socjeta' Intimata biegh il-prodott finanzjarju 'ARM - AIP 5 years' lir-Rikorrent minghajr ma spjega sew u fid-dettal ir-riskji li jappartjenu ghal dan il-prodott, kif ukoll billi nganna lill-istess Rikorrent u abbuza min-nuqqas ta'

kompetenza teknika fil-qasam ta' l-investment fil-prodott finanzjarji, kif hawn isfel ahjar spjegat;

3. Illi Ramon Borg, fir-rwol tieghu ta' financial advisor tas-socjeta' Intimata, madwar gimgha u nofs qabel it-transazzjoni hawn fuq imsemmija, mar id-dar tar-Rikorrent minghajr ma kien hemm ftehim bejn ir-Rikorrent u s-socjeta' Intimata li ssir din il-laqgħa;

4. Illi f'din l-istess laqgħa, meta Ramon Borg staqsa lir-Rikorrent Saviour Cutajar jekk qatt investa flusu f'prodotti finanzjarji, dan ta l-ahhar spejga sew u fid-dettal illi hu dejjem kien izomm flusu f'fixed deposit accounts u enfasisza li, minhabba li huwa ritirat u m'huwiex pensjonant, ma setghax jirriskja jinvesti flusu sakemm ma kienx garantit ir-ritorn shih tal-kapital tieghu;

5. Illi għal dan Ramon Borg irrisponda billi spjega illi s-socjeta' Intimata kellha prodott sabiex ir-Rikorrent mhux biss ikollu l-kapital garantit billi uza l-kliem specifci 100% secure, izda seta' wkoll jiehu lura l-kapital kollu tieghu fi kwalunkwe stadju, bl-unika kundizzjoni tkun illi " l-imghax li tircievi sa mill-bidu tal-investment tiegħek, jitnaqqas mis-somma [i.e. mill-kapital]", minghajr ma spjega lir-Rikorrent illi kien qieghed jirreferi għall- prodott finanzjarju 'ARM - AIP 5 years';

6. Illi sabiex ikompli jirbah il-fiducja tar-Rikorrent u jgieghlu jixtri l-prodott li ried ibieghlu, Ramon Borg spjega lir-Rikorrent illi l-flus ser ikunu 'sodi';

7. Illi meta, abbazi ta' dak hawn fuq spjegat, ir-Rikorrent spjega illi kellu fixed deposit account mal-Lombard Bank li kien ser jimmatura fil-vicin Ramon Borg, fir-rwol tieghu ta' financial advisor tas-socjeta' Intimata, abbuza minn nuqqas ta' kompetenza teknika tar-Rikorrent u spjegalu illi "flok ha tinvestihom mal-Lombard, ha tinvestihom magħna";

8. Illi a bazi tal-fiducja fil-kliem ta' Ramon Borg, ir-Rikorrent investa mija u erbghin elf Euro (€140,000); minghalih li kien qisu qieghed johrog il-flus li kellu go fixed deposit account u jpoggihom go fixed deposit account iehor, mas-socjeta' Intimata All Invest Company Limited. Effettivament, ad insaputa tieghu ir-Rikorrent kien qieghed jinvesti fil-prodott finanzjarju 'ARM - AIP 5 years'. Dan ghamlu permezz ta' cheque mahrug f'isem is- socjeta' Intimata, All Invest Company Limited, datat 2 ta' Novembru, 2009, kif jidher car mir-receipt of payment hawn anness u mmarkat bhala Dok.'A';

9. Illi a kontrarju ta'dak li kiteb Ramon Borg fil-'Client Confidential Fact Find', datat 2 ta' Novembru 2009, hawn anness u mmarkat bhala Dok.'B', il-livell ta' edukazzjoni tar-Rikorrent m'huwiex dak ta' "Secondary Level", izda huwa ta' "Primary Level";

10. Illi a kontrarju ta' dak li kiteb Ramon Borg fil-'Client Confidential Fact Find', l-"Employment Status" tar-Rikorrent m'huwiex dak ta' " Self Employed" , ghar-raguni hawn fuq imsemmija, jigiefieri illi r-Rikorrent ilu rtirat mis-sena elfejn (2000);

11. Illi a kontrarju, ta' dak li kiteb Ramon Borg fil-'Client Confidential Fact Find', l-okkupazzjont tar-Rikorrent m'hijiex ta' "Building Contractor", ghar-raguni hawn fuq imsemmi, jigifieri illi r-Rikorrent ilu rtirat mis-sena elfejn (2000);

12. Illi se mai, ir-Rikorrent qabel ma' rtira mid-dinja tax-xoghol kellu s-sengha ta' "builder", jigifieri li jahdem il-gebel, u mhux ta' "building contractor", jigifieri kuntrattur tal-bini;

13. Illi a kontrarju ta' dak li kiteb Ramon Borg fil-'Client Confidential Fact Find', l-introjtu annwali 'nett' tar-Rikorrent m'huwiex dak ta' madwar hamsin elf Euro (€50,000), izda huwa ta' ferm anqas;

14. Illi fil-31 ta' Awissu, elfejn u hdax (2011), il-Communications Unit tal-Malta Financial Services Authority hareg Notice (hawn anness u nmarkat bhala Dok. 'C') sabiex jinforma lill-investituri kollha fis-socjeta' 'ARM Asset Backed Securities SA' ("ARM") illi din tal-ahhar ma' natghatx licenzja minghand il-Commission de Suirveillance du Secteur Financier sabiex topera fl-attivitajiet anticipati, u b'hekk:

"... until further notice, all payments by ARM are suspended, including redemptions of its bonds and coupon payments";

15. Illi r-Rikorrent m'huwiex pensjonant u b'hekk l-introjtu tieghu huwa limitat ghal imghaxijiet li jircievi minn fixed deposit accounts li ghandu, u ghal din ir-raguni, minn meta waqaf jircievi imghax fuq dan il-prodott finanzjarju, ir-Rikorrent qieghed jitlef parti sostanzjali mill-introjtu annwali tieghu;

16. Illi minkejja l-interpellazzjor u ufficjali li ntbaghtet lis-socjeta' Intimata permezz ta' protest gudizzjarju, intavolat fis-7 ta' Marzu, elfejn u tmax (2012) (hawn anness u mmarkat bhala Dok. 'D'), kif ukoll ohrajn b'mod informali, is-socjeta' Intimata baqghet inadempjenti;

A Mis-selling

1. Illi huwa konsegwentement car minn dak fuq citat li bhala rizultat dirett tan-nuqqas tas-socjeta' Intimata, partikolarment Ramon Borg, fir-rwol tieghu ta' financial advisor tas-socjeta' Intimata, li ddeskriva u kkategorizza l-mezz ta' kif ser jinvesti l-flus tar-Rikorrent Saviour Cutajar bhata "appropriate" ghar-Rikorrent, minghajr ma spjega sew u fid-dettal kif ser jigu investiti l-flus tar-Rikorrent, meta effettivament l-prodott finanzjarju li investa fih ma kienx idoneu kemm ghas-sitwazzjoni finanzjarja u kif ukoll ghall-kompetenza teknika tar-Rikorrent Saviour Cutajar, ir-Rikorrent qed jiffaccja problemi finanzjarji;

2. Illi r-Rikorrent ma kienx jinvesti flusu fil-prodott finanzjarju hawn fuq imsemmi, li kieku kien konsapevoli tal-fatti kollha, fosthom u principlament illi kien hemm ir-riskju li l-kapital tieghu, jew parti minnu, seta' jintilef;

3. Illi r-Rikorrent kien vittma kemm ta' mis-selling da parti tas-socjeta' Intimata, kemm ta' ambigwita fil-kliem u lat mill-istess Ramon Borg, u kif ukoll ta' spjegazzjonijiet li ma kienux korretti u li qarrqu bih;

4. Illi minkejja l-fatt illi l-'Investment Services Rules for Investment Services Providers - Part BII: Standard Licence Conditions applicable to Investment Services Providers (Excluding UCITS Management Companies)', hawn annessi u mmarkati bhala 'Dok. E', mahruga mill-Ministru responsabbli ghall-finanzi taht artikolu numru tnax (12) tal-Att dwar Servizzi ta' Investiment (Kap. 370 tal-Ligijiet ta' Malta), (regola 2.27 jistipulaw illi:

"[t]he Licence Holder shall provide appropriate information, in a comprehensible form to its clients or potential clients such that they are reasonably able to understand the nature and risks of the Investment Service to be provided by the Licence Holder and of the specific type of Instrument that is being offered, and consequently to take investment decisions on an informed basis. This information may be provided in standardized format and should include details about:

a. the Licence Holder and its services;

b. Instruments and proposed investment strategies. This should include appropriate guidance on and warnings of the risks associated with investments in those instruments or in respect of particular investment strategies;

c. execution venues;

d. costs and associated charges." ,

il-brochure tal-prodott mahrug mis-socjeta ARM hawn fuq imsemmi, jew materjal promotorju iehor ta' kwalukwe tip, ma nghatax minn Ramon Borg lir-Rikorrent qabel l-ezekuzzorju tal-'File Note' (hawn anness u mmarkat bhala 'Dok. F'), u fil-fatt, ghadu sal-gurnata tal-lum ma nghatax dan l-istess materjal promotorju;

5. Illi l-'Investment Services Rules for Investment Services Providers – Part BII: Standard Licence Conditions applicable to Investment Services Providers (Excluding UCITS Management Companies)', f'regola 2.01 jghid illi:

*"[w]hen providing Investment Services to clients, a Licence Holder shall act **honestly, fairly and professionally in accordance with the best interests** of its clients and shall comply with the relevant provisions of the Act, the Regulations issued there under, these Rules as well as with other relevant legal and regulatory requirements, in particular those set out in the Prevention of Money Laundering Act, 1994, and the Prevention of Financial Markets Abuse Act, 2005 and Regulations issued there under, The Licence Holder is also expected to take due account of any relevant Guidance Notes which may be issued by the MFSA or other relevant body to assist the Licence Holder in complying with its legal and regulatory obligations",*

u s-societa' Intimata naqqset milli ssegwi l-istess regola hekk kif se jigi provat fit-trattazzjoni tal-kawza;

6. Illi minkejja illi fl-istess 'Investment Services Rules', f'regola 2.13 hemm stipulat illi:

"[w]hen providing investment advice or portfolio management services, the Licence Holder shall obtain the necessary information, in accordance with SLCs 2.16 to 2.20 and SLC 2.22 to 2.24 regarding the client's or potential client's knowledge and experience in the investment field relevant to the specific type, of product or service, his financial situation and his investment objectives so as to enable the Licence Holder to recommend to or, in the case of portfolio management, to effect for the client or potential client, the Investment Services and Instruments that are suitable for him",

il-prodott finanzjarju in kwistjoni ma kienx dak "suitable" ghas-sitwazzjoni, kemm finanzjaria kif ukoll ta' kompetenza teknika, tar-Rikorrent Saviour Cutajar ;

7. Illi in oltre u ghal dan l-istess than, regola numru 2.1,6 tal-istess 'Investment Services Rules' ikompli jzid illi:

"[t]he Licence Holder shall obtain from clients or potential clients, such information as is necessary for the Licence Holder to understand the essential facts about the client and to have a reasonable basis for believing, giving due consideration to the nature and extent of the service provided, that the specific transaction to be recommended, or entered into in the course of providing a portfolio management service, satisfies the following criteria:

- a. it meets the investment objectives of the client in question;*
- b. it is such that the client is able financially to bear any related investment risks consistent with his investment objectives;*

c. it is such that the client has the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio",

izda minkejja li r-rikorrent ma kienx " able financially to bear any related investment risks" tal-prodott in kwistjoni, is-socjeta' Intimata għazlet li tbiegh dan l-istess prodott lir-Rikorrent, b'konsegwenza ta' liema dan ta' l-ahhar sofra, u għadhu qed isofri, problemi finanzjarji;

8. Illi in oltre, ir-Rikorrent ma jista' bl-ebda mod jitqies bhala persuna li għandu "the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio";

9. Illi dan l-agir da parti tas-socjeta Intimata huwa għal kollox illegali abbuziv;

10. Illi għalhekk kellha ssir din il-kawza;

Standard Form Contracts

1. Illi kif gie spjegat iktar 'l fuq, is-socjeta' Intimata ma tat l-ebda materjal promotorju dwar il-prodott finanzjarju lir-Rikorrent qabel l-iffirmar tal-'File Note', u b'hekk, il-klawsola fil-'File Note' fis-sezzjoni 'Client Declarations' li tghid illi:

"I/We confirm that i/we have received the Brochures; Copy, of Prospectus; Latest Annual Report in respect of the above products",

ma tikkorrespondix mal-verita u tqieghdet fl-istess 'File Note' bl-intenzjoni illi tinganna lir-Rikorrent u sabiex tezimi lis-socjeta' Intimata mir-responsabbilita għal-danni;

2. Illi in oltre, ir-Rikorrent kellu fidi fil-kliem ta' Ramon Borg, li min-naha tieghu nganna lir-Rikorrent billi tah dokument jigfieri l- 'File Note', li kienet tinkorpora dikjarazzjonijiet allegatament maghmulin minnhu, bhal:

- i. *"I/we confirm that the Client Account Manager has clearly explained to me/us that investments in emerging markets can be subject to risks which are not normally associated with more developed markets",*
- ii. *"I/we confirm that the features of the above products have been explained to us", u*
- iii. *"I/we confirm that I/we have had the medium/long term nature of stock exchange investments explained to me/us, that the value of investments and the income derived there-from can fluctuate, and that we may not receive the amount oiginally invested. I/we also understand that selling the investment at an inopportune time could result in a loss",*

li mhux talli ma kienux jirriflettu d-diskors li sar fit-laqgħa bejn ir-Rikorrent u Ramon Borg, izda kienu pjutost kontrarju ta' dak li ntqal fl-istess laqgħa, u dan mingħajr ma s-socjeta' Intimata gibdet l-attenzjoni tal-istess sezzjoni fil-konfront tar-Rikorrent;

3. Illi s-socjeta' Intimata dahhlet fl-istess 'File Note' is-sussewwenti klawwoli fis-sezzjoni entitolata 'Assessment of Appropriateness':

- i *"Has the client provided information with respect to his occupation to enable the one to determine the client's knowledge and experience in the investment field? YES",*
- iii. *"Does the client have the necessary knowledge and experience in the investment field to enter into this transaction? YES",*

- iv. *"Is the client familiar with the type of service, transaction and financial instrument/s being offered? YES",*
- v. *"Has the nature, volume, frequency of the client's financial instruments and the period over which they have been carried out been established? YES";*
- vi. *"Does the client understand the risks involved with respect to the product or investment service offered? YES";*
- vii. *"Following the appropriateness test, does the licence holder believe that the requested product or service is appropriate to the client? If the answer to this question is No, the client should be informed that the 'requested product is inappropriate. YES",*

minghajr ma s-socjeta' Intimata gibdet l-attenzjoni tal-istess sezzjoni fil-konfront tar-rikorrent, bhala mezz ta' ezenzjoni mir-responsabbilita ghal-danni u sabiex jikkonformaw mal-'Investment Services Rules for Investment Services Providers - Part BII: Standard Licence Conditions applicable to Investment Services Providers (Excluding UCITS Management Companies)', specifkament regola numru 2.13;

4. Illi dan l-agir da parti tas-socjeta' Intimata huwa ghal kollox illegali u abbuziv;

5. Illi ghalhekk, u ghar-raguni hawn fuq imsemmi, kellha ssir din il-kawza.

Ghaldaqstant ir-Rikorrent jitlob bir-rispett illi dina l-Onorabbli Qorti joghobha, ghar-ragunijiet fuq premessi:

- 1. Tiddikjara illi s-socjeta' Intimata naqqset minn diversi dmirijiet taghha bhala Investment Services Provider, fosthom li naqqset milli taghti informazzjoni*

adegwata matul il-process tal-promozzjoni u l-bejgh ta' prodott finanzjarju, li naqqset mid-dmir li timxi b'mod onest xieraq u professjonali u fl-ahjar interess tal-klijent matul dan l-istess process, u l- bejgh ta' prodott finanzjarju lil-persuna li ma kinetx " able financially to bear any related inttestment risks" tal-prodott in kwistjoni u li ma kellix " the necessary experience and knowledge in order to understand the risks involved in the transaction or in the management of his portfolio", u li dan irrizulta fil-mis-selling tal-prodott finanzjarju 'ARM - AIP 5 years' lir- Rikorrent Saviour Cutajar;

- 2. Tiddikjara illi s-socjeta' Intimata inkludiet dikjarazzjonijiet allegatament maghmulin mir-Rikorrent fil-'File Note' hawn fuq riferit minghajr ma gibdet l-attenzjoni tal-istess Rikorrent, u dan bl-intenzjoni illi tinganna lir-Rikorrent u sabiex tezimi lis-socjeta' Intimata mir-responsabbilita ghad-danni;*
- 3. Tillikwida d-danni kollha sofferti mir-Rikorrent a kawza ta' dan l-agir tas-socjeta' Intimata, kif fuq spjegat, occorrendo bil-hatra ta' periti nominandi; u*
- 4. Tikkundanna lis-socjeta Intimata sabiex thallas lir-Rikorrent id-danni hekk likwidati.*

Bl-ispejjez, inkluz dawk tal-Protest Gudizzjarju intavolat fis-7 ta' Marzu, 2012, u bl-imghaxijiet legali kontra s-socjeta ntimata, li hiju minn issa ngunta in subizzjoni”.

Rat il-lista tax-xhieda ndikati mir- rikorrenti u l-elenku ta' dokumenti esebiti mar-rikors promotorju;

Rat illi l-atti tar-rikors promotorju, d-digriet u tal-avviz tas-smiegh gew debitament notifikati lis-socjeta'intimata skond il-ligi;

Rat ir-risposta guramentata ta' All Invest Company Limited, datata 5 ta' Gunju 2012, vide fol 41 et seq, li taqra hekk:

“1. Illi t-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez stante illi mhux minnu li s- socjeta' intimata naqqset mid-dmirijiet taghha bhala Investment Services Provider;

2. Illi subordinatament u minghajr ebda pregudizzju ghal fuq eccepit, il-proceduri odjerni kif ntavolati mir-rikorrenti huma intempestivi manifestament vessatorji stante illi s'issa m'hemm ebda decizjoni definitiva rigward l-investment tieghu;

3. Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Dikjarazzjoni ta' fatti ai termini tal-Artikolu 158(3)(c) tal-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta:

- 1. Illi s-socjeta' intimata hija licenzjata mill-Awtorita' ghas-Servizzi Finanzjarji ta' Malta sabiex topera fis-settur tal-finanzi u hija mmexxija minn persuni kwalifikati u meqjusi mill-istess Awtorita' bhala idonji sabiex jaghtu servizzi finanzjarji;*
- 2. Illi s-socjeta' intimata u r-rapprezentanti taghha dejjem imxew skond il-ligijiet, il-licenzji, u r-regolamenti vigenti li jirregolaw is-settur li fih topera l-istess socjeta';*
- 3. Illi l-prodott finanzjarju li r-rikorrenti ghazel li jippartecipa fih huwa kwalifikat bhala “Retail, Qualified & Institutional” u ghalih japplikaw thresholds rigward ammonti li jistaw jigu nvestiti illi huma minimi. Huwa ghalhekk indikattiv li dan il-prodott mhux rizervat biss ghall-investituri professjonisti. Apparti dan, l-istess prodott gie spjegat lir-rikorrenti bir-reqqa u dan, permezz ta' varji dokumenti [informative brochures] li nghataw lilu kif ukoll f'diversi laqghat u komunikazzjonijiet, kemm telefonici kif ukoll bil-miktub, li s-socjeta' intimata kellha mieghu kemm qabel kif ukoll wara li xtara l-prodott. F'dawn il-laqghat kif ukoll fil-brochures li nghataw lir-rikorrenti johrog bic-car illi l-investment ma kien*

bl-ebda mod garantit u li bhal kull prodott finanzjarju iehor, dan il-prodott ukollu kellu r-riskji tieghu [vide pagni 6/7 u, pagni 14 et seq tal-informative brochure rigward il-prodott anness bhala “DOK A1 01”];

4. *Illi r-rikorrenti qeghdin bl-akbar rispettt jonqsu milli jaghmlu distinzjoni bejn l-obbligazzjonijiet ta' Financial Advisor fejn japplikaw ir-regoli, inter alia, ta' suitability test u l-obbligazzjonijiet tal-intimata fil-kors ta' Promotion and Selling fejn l-obbligazzjoni hi wahda ta' ezami ta' appropriateness;*
5. *Illi dakinhar li gie konkluz il-bejgh tal-prodott finanzjarju r-rikorrenti mar fl-ufficini tas-socjeta' intimata hu stess, flimkien ma' ibnu, b'Lombard Bank draft mahrug fl-ammont investit [kopja tal-Bank draft annessa bhala "DOK A1 02”];*
6. *Illi r-rikorrenti rcieva varji pagamenti f'dividends fuq l-investment tieghu kif jirrizulta mil-kopja tac-cekkijiet mahruqa f'ismu hawn annessi u mmarkati bhala “DOK A1 03”;*
7. *Illi s'issa ghad m'hemm ebda decizjoni rigward l-investment tar-rikorrenti stante illi s-socjeta' ARM Asset Backed Securities SA, qua sid tal-prodott finanzjarju de quo, tinsab prezentement ghaddejja minn proceduri ta' ristrutturar li r-rikorrenti huwa nfurmat bihom. F'dan ir-rigward, l-Awtorita' kompetenti fir-rigward tal-investment tar-rikorrenti hija l-Commission de Surveillance du Secteur Financier (Luxembourg) illi jidher li ghandha l-kontrol assolut fuq l-assi kollha tas-socjeta' Arm Asset Backed Securities SA;*
8. *Illi l-interess fil-proceduri ta' ristrutturar tas-socjeta' ARM Asset Backed Securities SA huwa konfermat mil-korrispondenza hawn annessa bhala “Dok A1 04” liema korrispondenza tikkonferma illi hemm probabbilita' gholja li ARM Asset Backed Securities SA tigi ristrutturata fl-ahjar interess tal-investituri kollha;*

9. *Illi s-socjeta' intimata ghada sallum il-gurnata ssegwi l-izviluppi rigward dan il-prodott finanzjarju u qieghdha zzomm lill-klijenti taghha aggornati b'dak kollu li qed jigri;*
10. *Illi m'huwiex minnu li xi rapprezentant tas-socjeta' intimata mar f'dar r-rikorrenti minghajr ma kien hemm ftehim rigward it-tali laqgha. Kien ir-rikorrenti nnifsu li ta data meta l-istess rapprezentant seta jmur f'daru sabiex jispjegalu xi prodotti finanzjarji hemm fis-suq;*
11. *Illi r-rikorrenti gharaf sew x'kienu r-riskji assocjati mal-prodott li fih iddecieda li jinvesti flusu, iddetermina hu x'ammont ried jinvesti f'dan il-prodott, u wera illi din ma kienetx l-ewwel transazzjoni ta' dan it-tip tieghu;*
12. *Illi ebda decizjoni sabiex isir il-bejgh u x-xiri tal-prodott finanzjarju ma saret f'daqqa. Ir-rikorrenti nghata z-zmien kollu li ried sabiex jevalwa sew x'kienu l-implikazzjonijiet tal-partecipazzjoni u ma ffirma ebda dokument qabel ma mar minn jeddu fl-ufficji tas-socjeta' intimata flimkien ma ibnu u ghazel li jikkonkludi t-transazzjoni;*
13. *Illi l-fatti kollha dokumentati fil-"Client Confidential Fact Find" tas-socjeta' intimata nghataw mir-rikorrenti nnifsu u kienu kkonfermati minnu bil-firma tieghu stess. Din il-"Client Confidential Fact Find" kienet akkumpanjata mit-Terms of Business, ukoll iffirmati mir-rikorrenti stess, illi konvenjentement ma gewx ezebiti mir-rikorrenti mar-rikors promotur tieghu. F'dawn it-Terms of Business hemm specifikat illi 'all the information provided to All Invest Co Limited by me/us in the Client Confidential Fact Find is true, complete, and accurate' [Klawsola 11]. Kopja tal-"Client Confidential Fact Find" kompluta bit-Terms of Business qieghda tigi hawn annessa u mmarkata bhala "DOK A1 05". Inolte, kif jigi pruvat fit-trattazzjoni ta' din il-kawza, l-istess fatti ma kienux tali li setghew b'xi mod qajmu dubbju f'mohh ir-rapprezentanti tas-socjeta' intimata;*
14. *Illi r-rikorrenti gie wkoll fornit b'kopja tat-Terms of Business datati Jannar 2009 tas-socjeta' intimata [kopja] annessa bhala "DOK A1 06"] li minnhom*

jirrizulta, inter alio, illi "when providing investment Services other than Investment Advice, the Company [All Invest] shall assess whether the investment service or product envisaged is appropriate for the Client, based on the information provided in the Client Confidential Fact Find [...]" [Klawsola 5.10];

15. *Illi s-socjeta' intimata ma tat ebda servizz ta' "investment advice" u/jew "portfolio management" lir-rikorrenti. Is-servizz li offriet lir-rikorrenti kien biss ta' promozzjoni u bejgh tal-prodott finanzjarju 'ARM - AIP 5 years' illi s-socjeta' intimata qieset bhala idonju ghar-rikorrenti wara li wettqet l-"appropriateness test" relattiv. Dan jirrizulta car mil-"Client Confidential Fact Find" [annessa bhala 'DOK AI 04') u l-File Note hawn anness bhala , "DOK AI 07". F'dan ir-rigward, ir-rapprezentanti tas-socjeta' intimata spjegaw biss in-natura u l-implikazzjonijiet tal-prodott wara li qisu l-istess prodott bhala tajjeb ghar-rikorrenti izda minghajr ma' ssuggerewh lir-rikorrenti. Fil-fatt, ir-rikorrenti nghata varji opzjonijiet minn fejn jaghzel. Kien ir-rikorrenti nniffsu li, kif diga intqal, ghazel illi jinvesti flusu f'dan il-prodott partikolari u kien hu li ddetermina x'ammont ried jinvesti. F'dan ir-rigward, kif diga ntqal, is-socjeta' intimata tinnota li r-rikorrenti bhal jallega illi hija kellha twestaq "suitability test". Jinghad pero' illi l-istess test isir biss f'kaz ta' "investment advice" li fil-kaz tar-rikorrenti, kif jixhdu l-File Note u l-"Client Confidential Fact Find", ma nghatax;*

16. *Illi l-fatti suesposti diga gew spjegati lir-rikorrenti mis-socjeta' intimata fil-kontroportest f'gudizzjarju numru 141/2012 [kopja annessa bhala "DOK AI 08"] li sar b'risposta ghal-protest gudizzjarju tar-rikorrenti kopja ta liema tinsab fl-atti;*

17. *Illi ai termini tal-Artikolu 158(3)(c) tal-Kapitolu 12, Ligijiet ta' Malta, jigi dikjarat illi l-fatti dikjarati mir-rikorrenti qieghdin jigu kontestati u jehtieg illi jigu ippruvati.*

Bl-ispejjez, inkluzi dawk tal-kontroportest gudizzjarju numru 141/2012 kontra r-rikorrenti li huwa minn issa ngunt in subizzjoni.

Is-socjeta' intimata tiriserva ulterjorment, illi tezebixxi dokumenti addizzjonali li s'issa m'hijiex fil-pussess taghhom."

Semghat ix-xhieda bil-gurament

Rat is-sentenza in parte taghha tat-28 ta' Mejju 2014;

Rat id-dokumenti ezebiti u l-atti kollha tal-kaz;

Rat in-noti ta' sottomissjonijiet tal-partijiet.

Ikkonsidrat:

Saviour Cutajar xehed a fol 91 *et seqq* illi ir-relazzjoni tieghu mas-socjeta ntimata bdiet meta kien ircieva telefonata d-dar, fejn kien gie mistoqsi jekk hux possibli li jiltaqu' mieghu sabiex ikellmuh dwar flus. Spjega li hu kien haseb li huma xi bank u ghalhekk kien accetta li jiltaqghu l-ghada d-dar tieghu. Kompla li l-ghada kien mar id-dar tieghu Ramon Borg li kien staqsieh jekk jixtieqx jiftah xi depozitu maghhom, f'liema punt Cutajar qallu li hu diga kellu flus iddepozitati f'kont fixed mal-bank li kellu jimmatara fi zmien gimghatejn. Qal illi Borg kien staqsieh kemm kien l-ammont **u hu wiegeb li l-ammont kollu f'dan il-kont fixed kien fis-somma ta' €140,000, liema somma kienet marbuta ghal hames snin b'rata t'imghax ta' 5% u kien jircievi l-imghaxijiet kull xahar.** Kompla li ghalhekk Borg kien talbu jaghtih xi karta tal-bank biex jaraha, izda hu qallu li ma setghax **peress li ma jafx jaqra** u ghalhekk ma kienx ikun jista' jaghraf id-dokumentazzjoni li kien hemm bzonn. Qal li dak il-hin Borg qallu li huma jista' joffrulu l-istess kondizzjonijiet kif ghandu mal-bank, bid-differenza li l-imghaxijiet jircevihom kull tliet xhur, u li waqt dawk il-hames snin ikun jista' jiehu lura l-kapitali investit meta jrid, b'dan imma li jitnaqqas l-imghax li jkun ircieva sa dakinhar. Cutajar qallu li kellu bzonn jahsiba, u ghalhekk Borg hareg *calculator* u qalli li b'dak li kienu qed joffrulu huma ir-ritorn tieghu kien ser ikun ta' Lm8,880 fis-sena, gross. Huma ftehmli li jerga jkun hemm kuntatt gimghatejn wara, meta jimmatara l-kont fixed li Cutajar kellu l-bank, u Borg hallielu l-*business card* tieghu. Mistoqsi x'hemm f'dak il-punt li kien qed jigi offrut, wiegeb illi hu fehem li

kien u qed joffrulu kondizzjonijiet kif kellu fil-kont fixed mal-bank, imma bi ftit iktar interessi fil-kont. Zied li sa dak il-punt ma kienx jaf min kienet il-kumpanija nvoluta, u kien taht l-impressjoni li Borg kien rapprezentant ta' xi bank.

Xehed illi tliet ijiem wara li dan l-ewwel inkontru, Borg beda jcampillu darba iva u darba le sakemm ma mmatura l-kont fixed. Xehed li dakinhar li mmatura l-kont, Borg cempillu fid-disgha ta' filghodu biex jistqsih fiex kien wasal, u kien ftehm u li jiltaqghu l-Figura meta jkun gabar ic-cekk mill-bank. Kompla li ghalhekk ibnu kien wasslu l-Figura, fejn Borg kien tah xi karti, li gharaf bhala daww ezebiti u mmarkati bhala Dok SC1, ghaliex, ghalkemm mhux kapaci jaqrahom gharaf li l-kliem kien b'zewg ringieli. Mistoqsi jekk kienx gie muri d-dokument mmarkat bhala AI 01 wiegeb illi huwa qatt ma ra dokument b'kuluri bhal dan. Xehed illi qatt ma gie d-diskors rigward x'livell ta' edukazzjoni ghandu, u li rigward xoghol, kien qal lil Borg li hu kien jahdem ghal rasu fil-gebel bhala bennej. Mistoqsi jekk Borg kienx staqsieh x'kien l-introjtu tieghu, xehed li qatt ma kien tkellmu fuq dan, u li filfatt m'huwiex affari ta' Borg, u qal ukoll li Borg ma staqsiehx jekk hux familjarji ma' prodotti bhal bonds, shares jew funds. Xehed li fuq ir-riskji assocjati ma' dak li kien qed jigi offert, Borg ma semma xejn. Qal li ghalhekk hu kien iffirma c-cekk ta' €140,000 li kien ghadu kif ha mill-bank u ghaddieh lil Borg, li minn naha tieghu kien ghaddielu dokumenti li kien qallu li kien il-kuntratt. Imbaghad kien ftehm u li c-cekkijiet tal-imghax kellu jibda jircievhom billi jghaddihomlu Borg stess. Qal li ghal dan l-appuntament ma kienux damu hafna, izda biss xi ftit minuti.

Kompla li xi hmistax qabel ma kellu jircievi s-sitt cheque tal-imghax, kien cempillu Borg biex jerga jiddepozita l-flus magghom, izda hu qallu li ma kellux flux x'jiddepozita. Qal li xi gimgha jew gimghatejn wara rega rcieva telefonata minghand Borg li talbu biex jiltaqu' ghaliex kellu xi ahbar ghalih. Xehed li ghalhekk kien ltaqu s-Siggiewi, u Borg kien qallu li kien hemm il-problemi u li l-parir tieghu kien li jigbor il-kapital li kien investa. Qal li meta staqsa lil Borg kemm kien ser idum biex jiehu l-flus lura, Borg qallu li ma jafx jghidlu. Qal li hu kien ha qata' jisma' dan peress li kien ilu ma jahdem mill-2001 ghaliex kien wegga, u kien ghadu qed irabbi lill-izghar minn uliedu, li dak iz-zmien kien ghad ghandu xi disa' snin. Xehed illi meta telaq Borg irrealizza li kien hadlu l-kopja tal-kuntratt mieghu, u ghalhekk kien mar warajh biex jitlobilu, f'liema punt Borg kien qallu illi l-kuntratt m'ghandux bzonn u aktar. Zied li

pero, fuq insistenza tieghu, Borg kien tah cans imur jaghmel fotokopja ta' dan id-dokument, biex ikun jista' jzomm kopja tieghu.

Xehed illi xi gimgha wara kien mar izur lil Borg l-ufficju peress li ma kienx cempillu kif miftiehem, u dan rega qallu li ma kienx jaf meta kien ser ikun jista' jiehu flusu lura, u assigurah li kif ikun jaf b'xi haga icempillu. Qal li peress li mbaghad kien ghadda z-zmien u baqa' ma sema xejn minghand Borg, kien mar jiehu parir minghand avukat, u eventwalment kienet giet intavolata l-procedura odjerna. Zied ukoll li xi zmien wara li kien ghamel kuntatt mas-socjeta ntimata tramite l-avukat tieghu, kien inghata cekk iehor ta' circa **elfejn u sitt mitt ewro**.

Spjega wkoll s-somma ta' €140,000 kien tirraprezenta t-tifdil tieghu mill-flus li kien jaqla' minn xogholu, u li l-unika introjtu li kellu kien proprju l-imghax li kien jaqla' mill-investment tieghu peress li fl-2001 kien wegga nerv u ghadu sallum il-gurnata ma jistghax icaqlaq idejh u ghalhekk ma setghax jahdem iktar.

Paul Bonnelo a fol 230A *et seqq.* u a fol 597 *et seqq.* xehed illi huwa certified public accountant, investment manager u investment advisor. Qal illu huwa kien gie nkarigat mir-rikorrent sabiex jaghmel studju tas-suggett u jirredigi rapport tekniku dwar il-kwistjoni mertu ta' dawn il-proceduri.

Xehed illi hemm possibilita li r-rikorrent jottjeni rifuzjoni parzjali tal-flejjes investiti minnu, taht dik li tissejjah il-Financial Services Compensation Scheme tar-Renju Unit, u dan peress illi l-investment f'ARM inxtara f'isem ir-rikorrent mis-socjeta ntimata tramite kumpanija Inglizi bl-isem ta' Catalyst Investment Group li kienet id-distributrici ewlenija u li kienet harget il-Financial Promotions li nstab li kienu qarrieqa. Spjega illi l-problema hija pero li minn din l-iskema jista' jiehu massima ta' circa €60,000 - €62,000, u dan *in full and final settlement*, u ghalhekk ikollu jcedi l-kaz, minghajr ma jigi rimborsat l-ammont shih li nvesta, u l-imghax mitlub.

Xehed illi il-prodott mibjugh lir-rikorrent – ARM – jissejjah *complex instrument*, u huwa *asset backed security*, jigifieri ghandhu strument finanzjarju li jipprovdu sigurta ghal dan il-prodott. Xehed li dan l-istrument huma *traded life insurance policies*, li jissejhu wkoll *dead bonds*, ghaliex li jigri huwa li jinxtrow *life insurance policies*

minghand persuni li jkunu jridu jbieghu il-polza ta' assikurazzjoni fuq hajjtihom fuq dan is-suq partikolari biex jieghdu ritorn gholi milli kieku kellu jkun hemm *surrender*, u ghalhekk l-intenzjoni tal-kumpanija *Asset Backed Securities* hija li tixtri *life insurance policies* minghand nies anzjani, ghaliex huma jridu jikkalkulaw li, kemm jista' jkun, il-persuna relattiva ghal polza li jkunu xtraw, tmut relattivament malajr.

Qal li fir-rigward tal-ARM, kemm il-Committee of European Securities Regulators u kif ukoll l-istituzzjoni li ssusegwentement irrimpjazzatha, u cioe l-European Securities and Markets Authority (ESMA) iddeterminaw illi *asset backed securities* huma *complex* u *high risk investments* peress illi m'humiex likwidi u ghalhekk difficili tbieghhom u ghaliex difficili hafna biex wiehed jifhimhom u jkun jaf x'jiswew ghaliex m'hemmx mod kif wiehed jiddetermina l-valur ta' dawn l-assi.

Xehed illi Investment Services Provider (ISP) jista' jaghti tlett tipi ta' servizzi:

1. *Executive only*: meta l-klijent imur ghand l-ISP fuq inizzjattiva tieghu, u bid-decizjoni tieghu maghmula, u jitlob lil ISP jesegwi d-decizjoni tieghu;
2. *Advisory*: meta l-klijent imur fuq l-ISP u jaghtih il-parametri ta' x'jixtieq, x'inhuma l-ogettivi tieghu, l-orjentazzjoni tar-risku u c-cirkostanzi personali tieghu u a bazi ta' din l-informazzjoni l-ISP jaghti parir lil klijent, illi imbaghad ikun jiehu d-decizjoni finali hu; u
3. *Discretionary*: meta taghti l-informazzjoni msemmija lil ISP u jkun l-ISP li jiddeciedi x'investment ghandu jsir fl-ahjar interess tal-klijent.

Spjega li skont il-ligi Maltija, tezisti wkoll kategorija ohra ta' servizz, li hija unika ghal Malta, u cioe '*promote and sell*' li tixbah lil *executive only* bid-differenza li jkun l-ISP li javvicina lil klijent u mhux vice versa, u l-ISP jaghti lil klijent numru ta' alternattiva, u mhux jghidlu bi prodott wiehed biss. Xehed li f'dan il-kaz ghandu jsir *appropriateness test*, filwaqt li fil-kaz ta' servizz *advisory* ghandu jsir *suitability test* u hemm aktar responsabilita peress li l-ISP ikun responsabbli ghal parir li jaghti. Xehed li dan wassal ghal xi abbuz peress illi jkun hemm numru ta' drabi fejn ISP jaghti *advisory service* izda jlibsuh bhal *promote and sell* sabiex inaqas ir-responsabbilita. Dan isir meta l-klijent jintalab jiffirma dikjarazzjoni li ma inghatax parir. Sahansitra

ikun drabi li l-ISP igieghel lil klijent jiffirma wkoll li m'ghandux bzonn kopja ta' dan id-dokument.

Xehed li fil-fehma tieghu, r-rikorrent inghata *advisory service* u ma kienx hemm sitwazzjoni ta' *promote and sell*, ghaliex kien inghata parir minghand rapprezentant tas-socjeta ntimata li jixtri dan il-prodott partikolari, u dan nonostante l-fatt li r-rikorrent iffirma li hu ma kienx inghata parir minghand Ramon Borg. Zied illi pero, fi kwalunwke wahda miz-zewg ipotezi tat-tip ta' servizz moghti lir-rikorrent, s-socjeta ntimata naqset hafna fl-ezercizzju tal-arti u s-sengha ta' *investment management* u kisret diversi regolamenti tassattivi tal-*Investment Services Regulations*.

Fir-rigward tal-*appropriateness test* li sar xehed illi m'huwiex minnu li r-rikorrent kien kontrattur, izda kien sempliciment bennej; u fir-rigward tal-edukazzjoni akkademika tieghu xehed illi r-rikorrent kien attenda skola sa meta l-attendenza tieghu kienet tassattiva, u cioe sal-14 -il sena. Fir-rigward tat-taghrif u l-esperjenza tieghu f'investimenti, xehed illi ma jirrizultax li r-rikorrent qatt kellu xi investment, ghaliex l-esperjenza tieghu kienet limitata biss ghal *fixed deposit accounts* ma' banek, li ma jikkwalifikawx bhala esperjenza fil-kamp tal-investimenti. Zied li apparti minn hekk, meta ssir dikjarazzjoni li l-klijent ikollu esperjenza fil-kamp tal-investimenti, skont ir-regoli tal-MIFID u l-MFSA, l-esperjenza trid tkun dokumentata, u kopji tad-dokumenti relattivi ghandhom jinzammu fil-file tal-klijent, sabiex ikunu disponibbli ghall-ispezzjoni. Zied ukoll illi filfatt wahda mis-sanzjonijiet amministrattiva imponuti fuq is-socjeta ntimata mill-MFSA tirrelata proprju ma' nuqqas ta' *record taking*.

Spjega illi galadarba r-rikorrent qatt ma ghamel investimenti, mhux biss ma kienx kapaci jislet differenza bejn investment u iehor, bejn *bond* u *share* u bejn prodott kumpless u mhux kumpless, izda lanqas biss kien jifhem id-differenza bejn it-tipi ta' servizzi offruti mis-socjeta rikorrenti. Ghalhekk ma setghax jifhem id-differenza fir-rigward tar-responsabbilita civili u legali li tohrog minnhom. Fir-rigward tad-domanda "*Has the nature, volume, frequency of the client's financial instructions in the period over which they have been carried out been established*", xehed illi ma jistghax ikun li r-risposta ghal din id-domanda tkun fl-affermattiv jekk ir-rikorrent qatt ma kien ghamel transazzjonijiet rilevanti qabel. Rigward il-mistoqsija li tirrelata dwar jekk ir-rikorrent fehemx ir-riskji assocjata ma' dan it-tip ta' investment, **qal illi filfatt l-MFSA kienet**

harget cirkolari cirka disa' xhur qabel ma saret it-transazzjoni in kwistjoni, fejn kienet wissiet illi lill-ISPs illi dan il-prodott kien wiehed kumpless.

In kontro-ezami a fol 608 *et seqq* xehed illi ma saritx applikazzjoni ghall-kumpens, izda biss korrispondenza preliminari, sabiex ikun jista' jigi ezaminat jekk hemmx possibilita illi din il-kawza tkun tista' tibqa' ghaddejja nonostante l-fatt li r-rikorrent jiehu dan il-kumpens, imbaghad id-danni likwidati f'din il-kawza jinqasmu pro rata bejn ir-rikorrenti u l-FSCS. Qal li sakemm ma jkun hemm din ic-certezza, m'huwiex fl-ahjar interess tar-rikorrent li japplika ghall-kumpens mal-FSCS.

Wallace Falzon xehed a fol 610A *et seqq* u a fol 637 *et seqq* illi huwa Managing Director tas-socjeta ntimata, u kellu wkoll rwol ta' Financial Advisor fl-istess socjeta. Spjega li mas-socjeta ntimata kienu jahdmu sitt *financial advisors* fuq bazi full-time u erbgha ohra fuq bazi *part-time*, u wiehed minn dawn il-*financial advisors* impjegati kien Ramon Borg, li kien ghamel in-negozju in kwistjoni mar-rikorrent. Xehed illi l-*financial advisors* kollha tas-socjeta ntimata, inkluz Ramon Borg, kellhom il-kwalifici u l-awtorizzazzjoni tal-MFSA necessarja sabiex jahdmu bhala *Financial Advisors*.

Qal illi r-rikorrent kien sar klijent tas-socjeta ntimata wara illi Ramond Borg kien mar id-dar tieghu u ghamel xoghol ta' *promotion and selling*. Xehed li wara li r-rikorrent kien ha xi zmien biex jahsibha, kien mar l-ufficju tas-socjeta ntimata flimkien ma' ibnu bid-decizjoni lesta u b'bank draft ta' €140,000 mahrug mill-APS. Xehed illi huwa stess kien semgha li dakinhar ir-rikorrent kien regha inghata spjegazzjoni ohra, u iben ir-rikorrent kien staqsa xi affarijiet, u li ghalhekk l-appuntament kien dam xi tlett kwarti, u mhux ftit minuti kif qed jghid ir-rikorrent.

Spjega li meta jsir xoghol ta' *promoting and selling*, il-*financial advisor* jispjega l-*features* tal-prodott lill-klijent wara li jkun analizza li l-klijent ikun fehem, u jaghtih spazju sabiex jahsibha jew jiehu parir ulterjuri, u imbaghad tkun id-decizjoni tal-klijent jekk jaccettax investiment partikolari jew le. Xehed illi Ramon Borg huwa iffokat hafna fuq il-prodotti tal-MiddleSea Valletta, pero dawn il-prodotti huma *low yield* u ghalhekk ma kienux ta' interess ghar-rikorrent. Qal li wara t-tieni appuntament, Borg kien mar jghidlu li kien ghadu kif ghamel bejgh ta' €140,000, u ghalhekk hu kien staqsieh xi mistoqsijiet rigward dan, fejn Borg qallu li r-rikorrent kien qal li kellu

€400,000 ohra apparti dik is-somma li kien qed jinvesti. Zied li r-rikorrent, tramite Borg, kien anke offrilo showroom il-Fgura, u Borg kien spjega lix-xhud li r-rikorrent kien kuntrattur u kien jaghmel hafna xoghol ta' spekulazzjoni.

Xehed illi r-rikorrent m'huwiex semplici bennej, izda huwa kuntrattur u ghamel hafna xoghol ta' transazzjoni, kif irrizulta mir-ricerki li ghamlu, u ghalhekk galadarba huwa mdorri fuq spekulazzjoni ta' proprjeta, huwa meqjus bhala investitur esperjenzat. Qal ukoll li ghalkemm kienu jafu li r-rikorrent ma kienx xi persuna akkademika, ma kienx jaf li huwa illiterat, u filfatt il-firma tieghu hija wahda normali u mhux salib. **Xehed li bit-transazzjonijiet ta' bini li ghamel ir-rikorrent, jikklassifikah bhala miljunarju.**

Qal li l-prodott li nvesta fih ir-rikorrent, ARM, gie klassifikat minn Catalyst bhala *low risk*, u skont l-informazzjoni moghtija minn Catalyst kien hemm 125% riserva ghal kull mija investit. Kompla li sussegwentement irrizulta li din l-informazzjoni kienet falza u qarrieq, u zied illi hu stess kien investitur personali, u li kien hemm skema ta' kumpens li kienet bdiet tithallas. Qal li pero r-rikorrent kien mar jiehu parir minghand kompetitur tas-socjeta ntimata u nghata parir li ma japplikax biex jiehu dan il-kumpens ghaliex hemm limitu ta' €60,000. Xehed li kienu r-rikorrent ghazel li jinvesti bhala koppja dan il-limitu ma kienx ikun problema ghaliex kienu jiehd u €60,000 elf kull wiehed. Xehed illi kien hemm stadju fejn is-socjeta ntimata kien nibtilha suspett li kienet sejra xi haga hazina fl-investment u ghalhekk kienu daru l-klijenti kollha u filfatt kienu taw parir lir-rikorrent sabiex jigbed il-flus. Xehed li kienu waslu lura xi 5% mill-flus, izda imbaghad kienu rcieview informazzjoni mill-awtorita li l-process ma setghax jitkompla peress li kien hemm investigazzjoni ghaddejja. Qal ukoll li llum il-gurnata circa 90% tal-klijent tas-socjeta ntimata diga hadu flushom lura, bit-tnaqqis tal-imghaxijiet li kienu diga rcieview, ghaliex kienu nvestew anqas mill-limitu ta' €60,000.

Rigward it-tieni mistoqsija tal-*appropriateness test*, xehed illi r-rikorrent ma setghax kellu esperjenza fuq dan il-prodott partikolari peress li kien ghadu gdid, pero kellu esperjenza fuq transazzjonijiet ta' mijiet ta' eluf fil-proprjeta. Xehed illi l-introjt tar-rikorrent zgur kien b'sahhtu ghaliex kieku zgur ma kienx jiflah igib *bank draft* ta' €140,000. Xehed illi r-rikorrent kellu wkoll €400,00 li "...kienu fuq sistema ta' bank illi trid tidhol bl-internet biss, wahda minnhom, pero I forgot the name ghax dik li

niftakar, illi juza internet banking.” Fir-rigward tat-tielet wahda tenna li r-rikorrent, bhala kuntrattur huwa mdorri f’investimenti b’riskju gholi, u dan kif johrog mir-ricerka li saret. Qal illi a kuntrarju, skont l-informazzjoni li kienet disponibbli dak iz-zmien, meta r-rikorrent xtara l-prodott, l-investment in kwistjoni kien meqjus bhala *low risk*.

Mistoqsi mill-Qorti jekk din ir-ricerka sareitx qabel ma sar il-bejgh tal-prodott, wiegeb fin-negattiv, din saret fuq parir tal-avukati difensuri tas-socjeta ntimata. Mistoqsi wkoll mill-Qorti kif wasal ghal konkluzjoni li r-rikorrent huwa miljunarju wiegeb:

“Il-fatt li jigik bniedem bil-hundred forty (thousand) u jghidlek li ghandu erba’ mitt elf ohra li ghandu, offrieli showroom, ghandu diversi proprjetajiet. It’s easy to assess li miljun euro, facli, naturalment ma qadtx naghmillu assessment ta’ kemm jiswew il-proprjetajiet li ghandu.”

Meta rega gie mistoqsi kif seta’ jasal ghal din il-konkluzjoni jekk dak iz-zmien ma kienux ghadu saru r-ricerki, zied ma dak li kien diga qal illi huwa ma kienx jaf jekk *is-showroom* li kien offrielu r-rikorrent kienetx spekulazzjoni fuq xoghol tar-rikorrent stess jew ta’ haddiehor, u zied ukoll illi l-fatt li hu miljunarju gie kkonfermat anke wara li kien sar il-bejgh peress li Borg kien iffrekwentah biex imur jaghtih ic-cekk.

Rigward l-investment maghmul mir-rikorrent, xehed illi dan kien *complex* izda *low risk*. Fir-rigward tal-kumplessita, qal li din il-kumplessita kienet gejjja biss mil-fatt illi ghandek zewg perjodi fis-sena biss fejn tista’ tohrog minnu, il-bqija huwa strutturat bhala *bond*. Mistoqsi mill-avukat difensur tieghu ghaliex ma sarx it-test ta’ *suitability* wiegeb li dan it-test sar u kien car li r-rikorrent kien persuna finanzjarjament stabbli. Mistoqsi dwar it-tip ta’ servizz li s-socjeta ntimata tat lir-rikorrent, xehed li s-servizz kien ta’ *promoting and selling* jigifieri reklamar u sussegwentement bejgh ta’ prodott. Qal illi s-socjeta ntimata ma kelliex l-obbligu li tivverfika l-informazzjoni li giet moghtija mir-rikorrent, u lanqas kellha ghalfejn tezamina jekk ikkonsidrax prodotti ohra.

Xehed li s-socjeta ntimata kienet ikkonsidrat li l-prodott kien *suitable* ghar-rikorrent ibbazat fuq l-informazzjoni li kienet inghatat minn Catalyst, li kienet damet ghaxar xhur biex innotifikathom li kien hemm problemi serji. Xehed li bid-dizappunt kbir li

kienet ikkawzat din il-kwistjoni, il-persuni li jahdmu mieghu m'ghadhomx iktar jahdmu bhala *advisors* u anke hu irrizenja minn kull bord ghaliex ma jistghax jikkonsidra jahdem f'industrija li fiha tant intricci.

Rigward id-dokument A101, a fol 50, xehed illi dan huwa dokument li jaghtu lil kull klijent prospettiv meta jsir *promoting and selling*, flimkien ma' fuljett iehor b'informazzjoni rigward is-socjeta ntimata. Qal li huwa mpossibli li r-rikorrent ma nghatax il-materjal promozzjonali ghaliex l-ebda rapprezentant ma kien imur ghall-appuntamenti b'idu f'idu.

In kontro-ezami a fol 891 *et seqq* ikkonferma illi bhala procedura, s-socjeta rikorrenti tuza telefonati sabiex tikkomunika ghal ewwel darba ma' klijenti potenzjali. Fir-rigward tal-laqgha li kienet saret bejn Borg u r-rikorrent, spjega illi din kienet sehhet fil-*board room* faccata l-ufficju tieghu, u peress li hu dejjem izomm il-bieb miftuh seta' jisma dak li kien qieghed jinghad. Qal illi kien sar ezami tal-kapacitajiet tar-rikorrent, izda mhux ta' ibnu, peress li ibnu ma kienx l-investitur. Xehed illi wara li r-rikorrent kien avvicinahom tramite l-avukat tieghu, hu (Falzon) kien ikkonsulta mal-avukat taghhom, kienu saru r-ricerki fuq r-rikorrent u jikkonfermaw li kien kuntrattur. Spjega li mir-ricerki kien irrizulta li kien ghamel hafna transazzjonijiet. Qal illi peress illi dan kien kaz ta' *promotion and selling* u mhix ta' *financial advice*, ma kienx hemm bzonn li jindagaw ulterjorment rigward id-dikjarazzjonijiet li ghamel ir-rikorrent li kien kuntrattur u rigward is-sitwazzjoni finanzjarja tieghu. Mistoqsi jekk sarux verifiki tat-transazzjoni tal-proprijeta li ghamel ir-rikorrent qabel l-investment, xehed li ma sarux u li filfatt dawn il-verifiki qatt ma jsiru, ghaliex huma jimxu biss fuq il-kelma tal-klijenti.

Mistoqsi jekk kienux ivverifikaw jekk ir-rikorrent jafx jikteb u jaqra xehed illi dan kien irrilevanti ghar-*risk attitude* li jkollu persuna ghaliex din m'hijiex konformi mal-istat akkademiku tieghu. Mistoqsi alluri x'ghamlu biex ikunu certi li r-rikorrent fehem id-dokumentazzjoni li Borg kien halla mieghu wara l-ewwel appuntament, wiegeb illi ghat-tieni appuntament ir-rikorrent kien mar ma' ibnu li kien jaf jikteb u jaqra. Xehed illi bhala l-prassi, s-socjeta ntimata kienet tinsisti illi l-investment jigi rregistrat fuq il-koppja, pero li f'dan il-kaz ir-rikorrent kien insista illi jkun fuq ismu biss.

Mistoqsi rigward *id-due diligence* li ghamlu fuq il-prodott, spjega illi dan *id-due diligence* kien diga sar mill-MFSP u inoltre l-prodott kien gie *passported* mill-MFSA. Xehed illi huma kienu wkoll ghamlu r-ricerka tagghom mill-internet u l-organizzazzjoni kienet dehret serja hafna. Xehed illi peress illi l-prodott kien wiehed kumpless, l-obbligu tagghom kien li jispjegaw il-karatteristici tieghu b'mod dettaljat, u li huma dejjem kienu adempjenti. Xehed ukoll illi ma jafx jekk ir-rikorrent kienx mar jieh u parir qabel ma ddeciedi li jinvesti fil-prodott mertu tal-proceduri odjerni. Spjega li sabiex Borg seta' jikkonkludi l-investment mar-rikorrent, kellu jkun sodisfatt illi r-rikorrent kien fehem il-prodott u x'kien jinvolvi. Zied li peress li hu stess sema' t-tieni spjegazzjoni b'widnejh, seta' jikkonferma illi din l-ispjegazzjoni kienet wahda dettaljata. Ikkonferma illi r-rikorrent qatt ma semmielu li kellu €400,000 oħra apparti l-ammont li nvesta, u li dan kien qalulu biss Borg. Zied illi meta l-ammont li jkun irid jinvesti l-klijenti jkun ta' aktar minn €50,000, il-prassi tas-socjeta ntimata kienet illi jsaqsu mistoqsijiet dettaljati fuq dan il-kapital biex ikunu certi li l-klijent mhux qed jinvesti l-flus tieghu kollha fi prodott wiehed, u jkollhom ic-cans li jifthu ghajnejn il-klijent, ghalkemm finalment huwa l-klijent li jiddeciedi.

Xehed li s-socjeta ntimata qatt ma kellha prodott li falla, izda imbagħad f'perjodu ta' sitt xhur kienu fallew tlett prodotti u dan halla impatt kbir fuqu u fuq l-impjegati tal-kumpanija. Kompla li fir-rigward tal-prodott in kwistjoni, l-ARM u Catalyst kienu tawhom hafna informazzjoni falza u gabu hom jiddefendu gidba ad insaputa tagħhom. Xehed li tant ma kellhomx idea li dan il-prodott kellu xi problemi, li hu stess kien investa f'dan il-prodott, u għalhekk ihossu verament tradut.

Godfrey Catania xehed a fol 684 *et seqq* illi fiz-zmien meta r-rikorrent għamel l-investment in kwistjoni, hu kien jahdem mas-socjeta ntimata bhala financial advisor u wkoll bhala compliance officer. Spjega illi kienet tkun id-decizjoni tal-team shih jekk jippromwovux prodott jew le, liema decizjoni kienu jiehdu wara illi jagħmlu *due diligence*. Kompla illi fir-rigward tal-prodott in kwistjoni, *id-due diligence* kienet saret f'zewg partijiet. L-ewwel nett għaliex is-socjeta ntimata ma kienetx familjarji ma' dan it-tip ta' prodott, u għalhekk għamlu ezami tal-assi, f'hiex kien investa u affarijiet relatati. Zied li wara li kienu għamlu dan, kienu għamlu investigazzjoni rigward liema kienu l-aħjar prodott ta' dan it-tip u kienu għazlu dak tal-ARM. Qal illi kellhom zewg *box files* ta' dokumenti li kienu ezaminaw, li kienu jikkonsistu f'artikoli ta' gurnali

akademici, rapporti professjonali u rapporti fl-istampa finanzjarja, u li kien ikkonsultaw kemm qabel kif ukoll wara li ghazlu l-prodott (Dok CG1). Spjega li finalment kienu ghazlu dan il-prodott ghaliex il-mod kif kien jivesti kien mifrux hafna u allura kien inaqas il-risku, u l-mod kif kien strutturat kien jappella hafna lil klijenti peress illi stajt tiehu l-imghax kull tliet xhur, jew thallih jakkumula. Zied li inoltre dan il-prodott kien irregistrat fil-Lussemburgu li hu pajjiz stabbli hafna, u l-prospectus kien approvat mill-Irlanda, li huwa wkoll pajjiz stabbli mis-sens tal-finanzi, filwaqt li l-*promoter* tieghu kienet Catalyst, li kienet irregistrata mal-FSA tal-Ingilterra. Qal illi barra minn hekk, dan il-prodott kien indirizzat ukoll lil *retail clients*, u cioe '*the man on the street*' li m'ghandux esperjenza fis-settur finanzjarju, tant li l-minimu biex tinvesti kien baxx hafna, kif jidher minn Dok CG5. Zied illi inoltre, l-prodott kien MFSA *passported*, u cioe l-MFSA kienet toqghod fuq il-fatt li l-prodott kien diga rregolat f'gurdizzjoni ohra tal-EU u ghalhekk tafda f'dan.

Qal illi kif jidher minn Dok CG3, dan il-prodott tant kien meqjus bhala wiehed tajjeb illi jekk wiehed kien jipprezentah il-Bank of Valletta bhala *collateral* ghal xi loan, il-BOV kienu jaghtuh valutazzjoni ta' 90% tal-valur tieghu, u cioe kwazi daqs il-*bonds* tal-Gvern.

Xehed li ghal prodott in kwistjoni l-MFSP kellhom tip ta' *sole agency*. Spjega li dan kien ghaliex verament ghogobhom il-prodott tant li ddeciedew li jmexxu lilu, minkejja li bih kien ikollhom inqas profitt minhabba li kien ikollhom jaqsmu l-commission mal-MFSP.

Qal illi fil-media kien hemm kampanja qawwija ta' reklamar ta' dan il-prodott li qatt ma giet imwaqqfa mill-MFSA. Qal illi il-problema inqalghat ghaliex irrizulta illi ghalkemm l-ARM kienet irregistrata l-Lussemburgu ma kelliex licenzja biex topera. Zied li dan il-fatt kien mistur u inhareg hafna wara. Xehed li anke meta kienet harget din il-kwistjoni, huma dejjem kienu qed jigu assicurati li ser tigi rizolta, u lanqas kienu qed jigu moghtija l-informazzjoni kollha. Qal illi filfatt lilhom qatt ma qalulhom li kien hemm bzonn licenzja, izda biss li l-ARM kienet ser iggib licenzja biex tissoda l-posizzjoni taghha, u dan tant illi l-FSA Ingliza kienet iccensurat l-agir ta' Catalyst. Qal illi apparti minn hekk, l-FSA Ingliza ma kienetx ippubblikat id-decizjoni taghha li kienet waqfet lil ARM milli tkompli topera f'Awissu 2010.

Kompla li ghalhekk f'Jannar tal-2011, l-MFSA kienet gieghlithom jibghatu ittra lil investituri biex jaghtuhom l-opportunita illi jiehd u l-flus lura jew ihalluhom. Zied li ghal dawn li riedu jiehd u l-flus lura dan kien ifisser li kienu ser jitiflu l-imghax. Qal li ghalhekk peress li huma ma kellhomx ideja tal-gravita tal-problema, kienu taw parir lil investituri biex jistennew halli ma jitilfux l-imghax. Kompla li pero sa Lulju bdew jibghatu ittra lill-investituri sabiex jitolbu flushom lura peress li kienu qed jinketaw minhabba li l-kwistjoni kienet qed titwal.

In kontro-ezami a fol 690 *et seqq* xehed illi l-ghazla jekk jaghmlux *due diligence* tiddependi mit-tip ta' prodott. Rigward dak in kwistjoni qabel illi dan huwa prodott kumpless. Qabel ukoll illi s-socjeta ntimata kienet taghmel *due diligence* ghal prodotti kumplessi, meta harget il-ligi relattiva ghal prodotti kumplessi. Xehed illi fir-rigward ta' dan il-prodott partikolari, kienu ghamlu aktar *due diligence* peress illi mhux talli kien kumpless izda talli ma kienux familjarji mieghu. Ikkonferma li kien sar *due diligence* regolatorju u tekniku fir-rigward ta' dan il-prodott, izda zied li ma setghux ikunu jafu rigward il-kwistjoni tal-licenzja peress illi huma ma jistghux jidhlu jaraw il-ligi ta' kull pajjiz x'tirrikjedi. Qal li ma kienetx saret *due diligence* mar-Regolatur barrani ghaliex huma kienu qed joperaw tramite agent u ghalhekk ma setghux jikkomunikaw dirett mal-ARM jew mal-Catalyst. Zied inoltre, li peress illi l-prodott kien registrat fil-Lussemburgu u *listed* fl-*istock exchange* tal-Irlanda, ma hassewx il-bzonn li jidhlu fid-dettal fuq l-aspett regolatorju.

Ramon Borg xehed a fol 699 *et seqq* u a fol 806 *et seqq* illi fiz-zmien meta r-rikorrent ghamel l-investment mertu ta' din il-kawza huwa kien impjegat bhala *financial advisor* mas-socjeta ntimata. Spjega li r-rikorrent kien accetta appuntament, li kien inzamm id-dar tieghu fis-16 ta' Ottubru 2009. Kompla li dakinhar ma kien hemm hadd, u r-rikorrent kien qallu li ma kien hemm bzonn li jinstennew lil hadd biex ikun mieghu waqt l-appuntament. Xehed li huwa kien tah *business card*, spjegal u daqsxejn fuq is-socjeta ntimata, filwaqt li r-rikorrent kellmu fuq ix-xoghol tieghu u qallu li hu kuntrattur fil-qasam tal-kostruzzjoni. Spjega li mbaghad hu kien qal lir-rikorrent li s-socjeta ntimata kellha lista shiha ta' nvestimenti li setghat toffrilu, u li ghalhekk kellu bzonn li r-rikorrent jaghtih xi kriterji biex ix-xhud ikun jista' jkun jaf liema tip ta' prodott ikun jinteressah. Kompla li r-rikorrent kien qallu li hu jinteressah investment li

jrendu imghaxijiet tajbin, u li preferibilmment l-imghax jithallas b'mod regolari, u mhux darba fis-sena. Zied li r-rikorrent kien qallu wkoll li kellu somma ohra li kien qed jiehu l-imghax minn fuqha b'mod regolari, li kienet waslet biex taghlaq, u li kellu wkoll somma ohra ma' istituzzjoni finanzjarja li kienet tirrendi l-imghax b'mod regolari. Xehed li r-rikorrent qallu l-iktar li ghandu familjarita huwa ma' kontijiet bankarji, izda li pero huwa dilettant tal-bonds, shares u funds. Xehed li ghalhekk meta sema' dan kollu, hu kien ikklassifika lir-rikorrent bhala persuna esperjenzata fis-settur tal-investment, speċjalment ikkonsidrat illi l-qasam tal-kostruzzjoni huwa meqjus bhala investment ta' riskju medju.

Xehed illi a bazi tal-informazzjoni li tah ir-rikorrenti, huwa beda jispejgali fuq zewg prodotti: is-Single Premium Plan tal-MSV Life u dak li hu meritu tal-proceduri odjerni. Qal illi huwa spejgali l-karatteristici ta' dawn iz-zewg prodotti, u cioe r-rati t'imghax, it-tul taz-zmien, informazzjoni fuq il-*provider* innifsu, in-natura tal-investment u r-riskju assocjati mal-kapital u l-imghaxijiet. Qal illi r-rikorrent kien qallu li din kien ilu jismaghha u li "l-passat mhux garanzija tal-futur." Enfasizza li qal lir-rikorrent li l-investimenti kollha fihom ir-riskju u garanzija ma fihom kwazi xejn.

Qal illi r-rikorrent kien qallu li kellu bzonn jahsibha, u ghalhekk ftehm li jergu jirkellmu fi zmien gimgha. Zied li minn naha tieghu u kien hallielu xi letteratura x'jaqra fuq il-prodotti u t-*Terms of Business* (Dok RB3 u RB 4). Kompla li gimgha wara kienu tkellmu fuq it-telefon u r-rikorrent kien qallu li hu interessat, pero ried li l-appuntament isir fl-ufficju tieghu. Kompla li ghalhekk ir-rikorrent kien mar fl-ufficju tas-socjeta ntimata fit-2 ta' Novembru, flimkien ma' ibnu. Ix-xhud kien rega ta spejgazzjoni tal-prodotti ghal beneficcju ta' iben ir-rikorrenti. Qal li r-rikorrent qallu li hu kien interessat fil-prodott meritu tal-kawza odjerna, minhabba illi r-rati t'imghax kienu ahjar u l-imghax kien jitqassam b'mod regolari, filwaqt li s-Single Premium kien ihallas imghax darba fis-sena, u ghaliex kien sema' aktar fuqu fir-reklami. Xehed li ghalhekk ir-rikorrent kien ghaddielu *bank draft* ta' €140,000. Qal ukoll illi dan l-appuntament, bhal l-ewwel wiehed, kien dam xi tlett kwarti, minhabba li hu kien rega spjega kollox u minhabba illi r-rikorrent kien staqsa xi mistoqsijiet.

Spjega illi s-servizz li nghata lir-rikorrent kien ta' *Promotion u Selling*, liema servizz jikkonsisti milli l-individwu jinghata ghazla shiha ta' prodotti, billi l-klijent ikun elenka l-kriterji li huma mportanti ghalih u inti telenakalu l-investimenti li jissodisfaw

dawn il-kriterji. Xehed li l-kriterji li kien inghata mir-rikorrent kienu li l-investment ghandu jirrendi imghax tajjeb, liema imghax kellu jitqassam b'mod regolari. Qal li l-unika prodotti li kienu jissodisfaw dawn il-kriterji li kellhom f'dak il-mument kienu dak meritu ta' dawn il-proceduri u s-Single Premium. Zied li peress illi s-socjeta rikorrenti ma kienetx qed taghti *Investment Advice* ma kienetx obligata li taghmel certu nvestigazzjoni, peress li dak li kienet qed taghmel kien sempliciment li tirreklama prodott.

Xehed li wara li spicca l-appuntament, ir-rikorrent kien interessa ruhhu fil-binja u wara li qallu li l-binja kienet mikrija, r-rikorrent kien staqsieh jekk sid il-kumpanija kienx interessat fi proprjeta simili fil-Fgura. Zied li mbaghad ir-rikorrent kien qallu li jekk l-affarijiet imorru sew, kellu somma ohra investita ma' istituzzjoni finanzjarja fl-ammont ta' circa €400,000 li kien ukoll jinvestihom fil-prodott in kwistjoni. Xehed li wara li telaq ir-rikorrent, kien mar jirrapporta lil Falzon li r-rikorrent kien kuntrattur li kien ghadu kif investa €140,000. Xehed li Falzon kien staqsieh kemm kien ilu kuntrattur ir-rikorrent, izda hu ma kienx jaf iwiegbu.

Xehed li ghalkemm dan ma kienx normalment isir, kien ftiehem mar-rikorrent illi l-imghax imur jaghtihomlu hu personalment, u mhux jigu mibghuta bil-posta. Qal illi filfatt ir-rikorrent kien insista illi ma tintbghatx korrisondenza dwar dan l-investment id-dar, u lanqas tah in-numru tat-telefon tad-dar, u minflok tah in-numru ta'mobile u indirizz iehor fis-Siggiewi. Qal illi ghalhekk huwa kien imur jaghtih ic-cekk tal-imghax kull tlett xhur is-Siggiewi, apparti darba minnhom meta r-rikorrent kien talab li jiltaqu` fuq il-pont ta' Manoel Island.

Spjega illi f'Settembru 2010, huma kienu saru jafu li kien hemm xi problemi bl-investment, ghaliex l-ARM kienu bghatu cirkolari skont liema l-investituri kienu qed jinghataw ic-cans li johorgu l-flus, u li l-ARM kienet qed tistenna awtorizzazzjoni minghand ic-CSSF, u cioe r-regolatur ta' Lussemburgu u li l-ARM kienet ser ticalaq l-Irlanda. Kompla li f'Ottubru kienet intbghatet cirkolari ohra fejn l-agent Malti, u cioe l-MFSP, kienu gharfuhom li daww l-investituri li kienu ser jiehdu lura l-kapital kien ser jitnaqqsilhom l-imghax li kienu diga rcieview. Xehed illi sussegwentement, f'Jannar kienet harget cirkolari ohra, din id-darba skont struzzjonijiet tal-MFSA, li kellha maghha Withdrawal Form u Client Declaration, fejn regghu spjegat lin-nies li min kien

ser jaghzel li jiehu l-kapital lura kienu ser jitnaqqisulu l-imghax li kien diga rcieva. Xehed li f'Jannar kien wasal iz-zmien biex jaghti cekk iehor lir-rikorrent, u meta ltaqu ir-rikorrent kien qallu li kien ser jistenna sakemm jigi ffinalizzat il-process ghaliex ma riedx jitlef l-imghaxijiet (Dok RB9).

Xehed li peress li mbaghad kien ghaddew sitt xhur u ma kienu semghu xejn, kienu cemplu lil klijenti kollha, inkluz ir-rikorrent. Spjega li kien mar jiltaqa personalment mar-rikorrent, fil-presenza ta' iben ir-rikorrent, u kien tah parir illi jimla l-Withdrawal Form. Qal li kienu ghamlu hekk, u r-rikorrent kien talab kopja u ghalhekk ir-rikorrent kien mar sabiex jaghmel photocopy ta' dan id-dokument sakemm ix-xhud qaghad jistenna ma' iben ir-rikorrent. Xehed li r-rikorrent kien insista mieghu li l-flus ma setghax jaghmel minghajrhom. Kompla li f'it tal-jiem wara, r-rikorrent kien mar l-ufficju agitat biex jghidlu li l-flus riedhom lura u hu kien spjegalu li kien hemm process qabel ma seta' jsir dan ghaliex il-flus ma kienux qieghdin ghandhom izda kienu qieghdin barra minn Malta. Zied li kien anke dahal kollega tieghu Ramon, u l-managing director Falzon sabiex jispegawlu kollox. Qal li kienu ftehm u li l-ahhar cekk tad-dividends kien ser jithallas lilu bhala parti mir-rifuzjoni tal-kapital.

Xehed li wara f'it gimghat, kien bdew dehlin il-flus u l-ewwel nies li kienu applikaw biex jiehd u l-flus lura kienu thallsu. Zied illi pero xi tlett gimghat wara, is-CSSF kienet baghtet notifika ufficjali li kienet qed tissospendi l-hlasijiet kemm tal-imghaxijiet kif ukoll tal-kapital. Qal li ghalhekk kien informaw lil klijenti dwar dan, u xi gimgha jew tnejn wara, kienu baghtu cirkolari bin-notifiki kollha li kienu rcieview minn barra. Xehed illi fil-frattemp kien gie avvicinat mill-avukat tar-rikorrent ghal informazzjoni fuq x'kien qed jigri u hu kien wiegbu li l-unika informazzjoni li kellhom kienu dawk ic-cirkolari. Xehed illi minn naha taghhom kienu bghatu ittra lil ARM, Catalyst u CSSF, izda kienet CSSF biss li rrispondiet, u kienu wkoll talbu l-intervent tal-MFSA sabiex il-flus jigu lura (Dok RB16). Spjega li kienet saret ukoll laqgha mar-rikorrent u l-avukat tieghu, u dakinhar ir-rikorrent kien qal illi qatt ma kien wasallu l-ahhar cekk li kellhom jibghatulu, u ghalhekk kien inhariglu cekk iehor dak il-hin stess (RB 15).

In kontro-ezami a fol 906 *et seqq* u a fol 919 *et seqq* xehed illi kuntrattur ghalih huwa persuna illi kapaci jibni proprjetajiet kummercjali u residenzjali u jixtri u jbiegh proprjeta mibnija minnu b'mod regolari. Xehed li f'ghajnejgh, ir-rikorrent kien

kuntrattur zghir. Mistoqsi jekk ivverifikax mieghu jekk kellux impjegati jahdmu mieghu, wiegeb illi ma kellux ghalfejn jistaqsieh ghaliex hu kien intitolat joqghod fuq dak li qallu r-rikorrent. Mistoqsi x'differenza hemm bejn bennej u kuntrattur, spjega illi bennej jahdem ghal xi hadd iehor, mentri kuntrattur jinnegozja hu l-proprjeta li jixtri u jbiegh. Xehed illi huwa ma kienx hass il-bzonn li jistaqsi domandi ulterjuri lir-rikorrent dwar dan, peress illi ma kien hemm xejn li qajjimlu xi suspett. Mistoqsi rigward kemm il-investment kellu r-rikorrent, wiegeb illi fl-ewwel appuntament semma li kellu wiehed li kien wasal biex jaghlaq, u fit-tieni appuntament semma li kellu wiehed. Zied li kien fit-tieni appuntament li sar jaf li s-somma kienet ta' €140,000 u li kienet mal-Lombard Bank. Meta rega' gie mistoqsi rigward it-tieni investment, xehed illi dan it-tieni investment kien issema fl-ewwel appuntament, u zied li pero qatt ma saru jafu ma' min kien mizмум, hlief ghal fatt generali li kien mizмум ma' istituzzjoni finanzjarja. Zied li skont hu, investment fi proprjeta, anke jekk mhux tramite *collective investment scheme* jissarraff f' investment finanzjarju.

Xehed li fiz-zmien meta kien qed jigi promoss dan il-prodott lir-rikorrent, skont l-informazzjoni li kellhom, il-prodott kien adattat ghal klijent *retail, qualified* u *institutional*, u kien biss wara li nqala d-disgwid, li saru jafu li l-prodott kien wiehed kumpless. Spjega li l-procedura *standard* tas-socjeta ntimata f'kazi bhal dawn, kienet illi ssir *fact find* permezz ta' domandi diretti, u skont il-prassi, huma kienu joqoghdu fuq it-twegibiet moghtija minghajr ma jaghmlu l-ebda verifika. Enfasizza li dan kien kaz ta' *promotion and selling* u qal illi kien spjegalu diversi prodotti u r-rikorrent kellu interess fi tnejn. Mistoqsi jekk ghalih dan il-prodott huwiex wiehed kumpless jew le wiegeb li illum il-gurnata jghid li huwa prodott kumpless pero dak iz-zmien ghalih ma kienx kumpless. Mistoqsi pero jekk inbidilx il-prodott biex iwasslu biex jghid li l-prodott illum il-gurnata huwa kumpless wiegeb fin-negattiv.

Rigward in-natura tal-prodott in kwistjoni xehed illi dan kien iffurmat bhala bond bid-differenza li kellu certu *exit gates*, u zied li kien spjega dan lir-rikorrent darbtejn. Qal li kien ta spjegazzjoni wkoll tal-underlying investment tal-prodott lir-rikorrent, izda li dan ma tant kien interessat. Mistoqsi jekk fl-opinjoni tieghu r-rikorrent kellux l-*'appropriate analytical resources'* biex jevalwa l-informazzjoni kontenut fil-*prospectus* wiegeb illi peress li dan kien kaz ta' *promotion and selling*, ir-rikorrent kellu cans sabiex imur jiehu parir qabel ma jaghmel l-investment. Rega qal illi hu kien

spjegalgu prodotti ohrajn izda r-rikorrent kien biss interessat fuq tnejn minnhom peress illi l-imghaxijiet kienu pjuttost simili u kienu jitqassmu b'mod regolari.

Ikkonsidrat;

M'huwiex kontestat bejn il-partijiet illi r-rikorrent kien xtara prodott finanzjarju 'ARM-AIP 5 years' wara li kien gie avvicinat mis-socjeta ntimata, u kien investa s-somma totali ta' €140,000, u dan f'Novembru 2009. M'huwiex ikkontestat ukoll illi Ramon Borg, kien iltaqa' mar-rikorrenti fid-dar tieghu, u xi gimgha u nofs wara, r-rikorrenti kien mar fl-ufficji tas-socjeta ntimata flimkien ma' ibnu sabiex jinvesti f'dan il-prodott. Jirrizulta u m'huwiex ikkontestat ukoll illi r-rikorrent kien qed jircievi l-imghaxijiet b'mod regolari, izda gara illi fil-31 t'Awissu 2011 twaqqfu l-pagamenti kollha li kellhom isiru mill-ARM, ghaliex kien irrizulta illi ARM Asset Backed Securities SA ma kienetx inghatat il-licenzja necessarja biex topera fl-attivitajiet anticipati mill-korp regolatur Commission de Suirveillance du Secteur Financier, u ma kienx hemm certezza illi r-rikorrent kien ser jirnexxilu jiehu lura l-flus li huwa kien investa.

Fil-mori tal-kawza rrizulta illi kien hemm possibilita ta' rifuzjoni parzjali tal-flus investiti fil-vari *tranches* tal-ARM mill-Financial Services Compensation Scheme (FCSC), u dan ghaliex l-investment fl-ARM kienu nextraw f'isem ir-rikorrent mis-socjeta ntimata tramite kumpanija rregistrata fir-Renju Unit bl-isem ta' Catalyst Investment Group Ltd. Filfatt ir-rikorrent kien ircieva ittra sabiex jaghmel talba ghal kumpens fit-2 ta' April 2014. Dan il-kumpens kellu jkun f'massimu ta' £50,000 *in full and final settlement*, u b'hekk jaghti surroga lil FSCS fid-drittijiet tieghu kontra Catalyst u kwalunkwe persuna ohra, inkluz is-socjeta ntimata, u ghalhekk ir-rikorrenti kien ghazel illi ma japplikax ghal dan il-kumpens parzjali.

Permezz tal-proceduri prezenti, ir-rikorrenti qieghed jitlob lil din il-Qorti sabiex tordna lis-socjeta ntimata tillikwida d-danni subiti minnu a kawza tal-agir tas-socjeta ntimata, u tordna lill-istess sabiex thallas id-danni hekk likwidati, u dan ghaliex skont ir-rikorrenti, is-socjeta ntimata hija hatja ta' mis-selling u ma onoratx fedelment l-obbligi legali taghha bhala Investment Services Provider, fosthom billi ma tatx informazzjoni adegwata lir-rikorrent dwar il-prodott li gie mibjugh lilu, ma mxietx b'mod onest u

professionali mar-rikorrent qua klijent taghha, bieghet lir-rikorrenti prodott li ma kienx adattat ghalih u ghamlet dikjarazzjonijiet fil-File Note tieghu minghajr ma gibdet l-attenzjoni tieghu ghalihom, bl-intenzjoni li tingannah, u sabiex tezimi ruhha mir-responsabbilita ghad-danni.

Minn naha taghha s-socjeta ntimata qed tichad l-allegazzjonijiet kollha tar-rikorrenti, u tikkontendi illi hija osservat bir-reqqa l-obbligi imposti fuqha mill-ligi bhala Investment Services Provider. Skont l-intimata, ir-rikorrenti huwa kuntrattur miljunarju, u ghalhekk mhux biss seta' jitqies bhala esperjenzat fil-kamp tal-investment peress illi kien jispekula fil-proprjeta mmobbli, izda talli kellu wkoll il-kapital necessarju sabiex ikun jista' jinkorri riskju sostanzjali fil-qasam tal-investment. L-intimata tishaqq ukoll illi hija ma tat l-ebda parir, ghaliex is-servizz li kienet qed tipprovdi kien biss ta' *promote and sell* u li ghalhekk l-allegazzjonijiet tar-rikorrent huma kollha nfondati.

Ikkonsidrat:

Punt kruċjali ghar-risoluzjoni ta' din l-azzjoni jirrigwarda x'tip ta' servizz gie offrut jew kellu jigi offrut mis-socjeta ntimata. Il-Qorti tirrileva illi sabiex jigi determinat jekk is-servizz li jkun gie offrut huwiex *investment advice* jew le, skont il-Markets in Financial Instruments Directive (MiFID)¹ u il-MiFID Implementing Directive,² hemm bzonn illi ssir referenza ghal hames testijiet, li jridu jigi sodisfatti kumulattivament sabiex ikun jista' jinghad illi nghata *investment advice*. Dawn huma s-segwenti:-

1. Is-servizz offrut jista' jitqies bhala rakkomandazzjoni?
2. Ir-rakkomandazzjoni kienet relattiva ghal transazzjoni jew transazzjonijiet fi strumenti finanzjarji?
3. Ir-rakkomandazzjoni hija almenu wahda mis-segwenti?:
 - a. Prezentata bhala adattata JEW
 - b. Ibbazata fuq konsiderazzjoni tac-cirkostanzi partikolari tal-persuna.
4. Ir-rakkomandazzjoni giet moghtija b'mod li mhux esklussivament tramite '*distribution channels*' jew lill-pubbliku?

¹ 2004/39/EC

² 2006/73/EC

5. Ir-rakkomandazzjoni giet maghmula lil persuna fil-kapacita tieghu bhala wahda mis-segwenti?:
 - a. Investitur jew investitur potenzjali JEW
 - b. Agent ghal investitur jew investitur potenzjali.³

Sabiex jigi stabbilit jekk il-provditur tas-servizz ikunx sempliciment ta informazzjoni, jew jekk ikunx ta rakkomandazzjoni ghal finijiet tal-ligi, dak li huwa mportanti huwa l-mod kif inghatat l-informazzjoni, u c-cirkostanzi li fihom inghatat. Dan ghaliex, anke jekk il-provditur tas-servizz ma jkunx qed jittenta jaghti rakkomandazzjoni, jista' jaghti l-kaz illi ghall-finijiet tal-ligi, huwa jigi meqjus illi filfatt ta rakkomandazzjoni, jekk l-informazzjoni li jipprovdi tkun soggettiva tant illi twassal lill-klijent sabiex jiffavorixxi prodott fuq iehor.⁴ Huwa car ukoll illi l-fatt li l-klijent jigi prezentat b'aktar minn alternattiva wahda ma jfissirx necessarjament illi mhux qed tinghata rakkomandazzjoni.⁵ Sabiex strument finanzjarju jitqies li gie prezentat bhala adattat ma jehtiegx illi tkun saret xi rimarka esplicita f'dan is-sens, izda huwa possibli wkoll illi dan ikun implicitu mill-mod kif gie prezentat il-prodott.⁶ Dan indepedentement mill-fatt li l-provditur tas-servizz kien jaf, jew messu kien jaf, li fil-verita l-prodott mhux adattat ghall-klijent.⁷ Intqal ukoll illi l-fatt li l-provditur tas-servizz ikun ghamel uzu minn xi *disclaimer* fis-sens illi kwalunwke informazzjoni moghtija m'ghandiex titqies bhala rakkomandazzjoni jew parir, ma jfissirx necessarjament illi l-provditur ghandu awtomatikament illi jigi kkonsidrat li ma tax rakkomandazzjoni jew parir.⁸

Sabiex jigi stabbilit imbaghad jekk ir-rakkomandazzjoni inghatatx fuq konsiderazzjoni tac-cirkostanzi partikolari tal-klijent, il-Qorti ghandha thares b'mod partikolari lejn in-natura tal-informazzjoni migbura mill-provditur tas-servizz u il-mod illi l-provditur ikun pprezenta l-mistoqsijiet tieghu. Rigward x'ghandhom jitqiesu bhala c-cirkostanzi partikolari tal-klijent, intqal illi dawn jinkludu kemm informazzjoni fattwali, bhal per ezempju informazzjoni dwar l-introjtu tal-persuna, l-indirizz u s-sitwazzjoni maritali taghhom, u kif ukoll informazzjoni soggettiva rigward il-htiegijiet u x-xewqat taghhom, bhal per ezempju x'livell ta' riskju huma lesti li jassumu, kemm jixtiequ

³ Understanding the Definition of Advice under MiFID, CESR, CESR/10-293, (19 t'April 2010) 6.

⁴ *Ibid.*, 7.

⁵ *Ibid.*, 10.

⁶ *Ibid.*, 11.

⁷ *Idem.*

⁸ *Ibid.*, 12.

protezzjoni minn certu riskju u x'inhuma l-ghanijiet taghhom fir-rigward tal-investment.

Il-Qorti taghraf illi bejn il-partijiet m'hemmx qbil rigward il-fatti specifici li taw lok ghall-ilment tar-rikorrent. Skont ir-rikorrenti, is-socjeta ntimata ghamlet certu pressjoni fuqu sabiex jixtri il-prodott finanzjarju in kwistjoni, filwaqt illi skont is-socjeta ntimata, ir-rikorrent kien inghata cans jahsibha fil-kwiet u kien hu li rega avvicina lis-socjeta ntimata sabiex jixtri l-imsemmi prodott. Ir-rikorrenti jghid illi lil Ramon Borg kien qallu li hu kien bennej u li ma kienx ghadu jahdem peress illi kien f'incident fejn sofra disabbilita permanenti, li ma kienx jaf jaqra u jikteb, u jghid ukoll illi mill-informazzjoni li kienet inghatat lilu, hu kien fehem illi l-flus tieghu kien qed innehihom minn kont fiss u jaghmilhom f'kont fiss iehor. Minn naha taghha, s-socjeta ntimata tikkontendi illi r-rikorrenti kien qalilhom li kien kontrattur u li ma kienux jafu li ma kienx jaf jaqra u jikteb u lanqas illi ma kienx qed jahdem. Inoltre l-prodott kien gie spjegat lilu darbtejn fid-dettal u ghalhekk kien konxju li kien hemm certi riskji nvoluti.

Fuq il-kwistjoni tal-konflitt tal-provi inghad illi:-

“mhux kwalunkwe’ tip ta’ konflitt (fil-verzjonijiet moghtija tal-partijiet) ghandu jhalli lill-Qorti f’dak l-istat ta’ perplessita’ li minhabba fih ma tkunx tista’ tiddeciedi b’kuxjenza kwjeta u jkollha taqa’ fuq ir-regola ta’ l-in dubio pro reo. Il-konflitt fil-provi, sakemm il-bniedem jibqa’ soggett ghall-izbalji tal-percezzjonijiet tieghu u ghall-passjoni, huma haga li l-Qrati jridu jkun dejjem lesti ghaliha Meta l-kaz ikun hekk, il-Qorti m’ghandhiex taqa’ comb fuq l-iskappatoja tad-dubju, imma ghandha tezamina bl-akbar reqqa jekk xi wahda miz-zewg verzjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita’ u speccjalment dwar il-konsistenza u verosomiljanza, ghandhiex teskludi lill-ohra, anke’ fuq il-bilanc tal-probabilita’ u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f’kawza civili, huma generalment sufficjenti ghall-konvinciment tal-gudikant (...) anzi’, f’kazijiet bhal dawn, aktar ma jkun il-konflitt bejn verzjoni u ohra,

aktar tidher il-possibilita' tal-qerq da parti ta' xi wiehed mill-kontendenti.”⁹

Inghad ukoll illi:

“fi kwistjoni ta' kredibilita' u apprezzament ta' provi l-kriterju ma huwiex jekk il-gudikant assolutament jemminx l-ispjegazzjoni imma jekk l-ispjegazzjoni hix possibbli u minn awl id-dinja fic-cirkostanzi zvarjati tal-hajja.”¹⁰

F'kazijiet fejn il-Qorti tkun rinfaccata minn provi konfliggenti, il-Qorti ghandha tkun gwidata minn zewg principji fl-evalwazzjoni tal-provi li jkunu gew prodotti quddiema, u cioe:-

- 1. Li taghraf tiset minn dawn il-provi korroborazzjoni li tista' tikkonforta xi wahda miz-zewg verzjonijiet bhala li tkun aktar kredibbli u attendibbli minn ohra; u*
- 2. Fin-nuqqas, li tigi applikata l-massima actore non probante reus absolvitur.¹¹*

Fi kliem iehor il-Qorti ghandha tezamina jekk xi wahda miz-zewg verzjonijiet, fid-dawl tas-soliti kriterji tal-kredibilita' u speċjalment dawk tal-konsistenza u verosomiljanza, ghandhiex teskludi lill-ohra, anke fuq il-bilanc tal-probabbilitajiet u tal-preponderanza tal-provi, ghax dawn, f'kawzi civili, huma generalment sufficjenti ghall-konviciment tal-gudikant.¹²

Il-Qorti tqis illi l-argument tas-socjeta ntimata illi r-rikorrent huwa investitur esperjenzat ghaliex, skont hija, huwa kuntrattur, huwa kompletament infondat. L-ewwel nett, anke jekk kellu jigi accettat illi r-rikorrent qal illi kien kuntrattur, dan ma jfissirx illi s-socjeta ntimata kienet gustifikata illi taqbad u tassumi liberament illi kien

⁹Carmelo Farrugia vs Rokko Farrugia, Prim'Awla tal-Qorti Civili deciza 24 ta' Novembru 1966.

¹⁰Joseph Borg vs Joseph Bartolo, Qorti tal-Appell Civili (Sede Inferjuri) deciza 25 ta' Gunju 1980.

¹¹Maria Xuereb et vs Clement Gauci et, Qorti tal-Appell Civili (Sede Nferjuri) deciza 24 ta' Marzu 2004.

¹²Joseph Vella vs Judas Taddeo sive Teddy Borg et, Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) (Gurisdizzjoni Superjuri) deciza 19 ta' Mejju 2015.

kuntrattur miljunarju. Xejn mill-akkont moghti mis-socjeta ntimata ma jwassal b'mod ragonevoli ghall-konkluzjoni li r-rikorrent kien miljunarju – la l-fatt li allegatament kien kuntattur, u lanqas il-fatt illi kellhu s-somma ta' €140,000 x'jinvesti. Fir-rigward tal-asserzjoni tas-socjeta ntimata illi meta kien mar l-ufficju sabiex jinvesti s-somma msemmija kien qalilhom li kellhu €400,000 ohra x'jinvesti, il-Qorti l-ewwel nett tirrileva illi galadarba r-rikorrent allegatament semma din is-somma meta mar biex jixtri l-prodott tal-investment in kwistjoni, zgur li ma tistghax tintuza mis-socjeta ntimata bhala bazi ghall-konkluzjoni li waslet ghalha li r-rikorrent huwa kuntrattur miljunarju u li ghalhekk kien jiflah jinkorri certu ammont ta' riskju finanzjarju. Barra minn hekk, il-Qorti tinnota illi s-socjeta ntimata bl-ebda mod ma ppruvat tikkorrobora l-asserzjoni taghha illi l-intimat filfatt kellu €400,000 ohra a disposizzjoni tieghu, jew tikkorrobora l-allegazzjoni li qal dan. Is-socjeta ntimata tinnota fis-sottomissjonijiet taghha illi r-rikorrent ma pproduciex lil ibnu bhala xhud sabiex jikkorrobora t-tezi tieghu; pero l-istess jista' jinghad fir-rigward tas-socjeta ntimata li kellha kull interess li tipproduci lill-iben ir-rikorrent bhala xhud ikkonsidrat li hu huwa l-unika persuna, appartu r-rikorrent u Ramon Borg li seta' jixhed fuq jekk huwiex minnu li r-rikorrent semmiex din is-somma flus jew le.

Inoltre, l-Qorti ezaminat bir-reqqa r-ricerki esebiti mis-socjeta ntimata, li skont is-socjeta ntimata jikkostitwixxu prova cara illi r-rikorrent huwa kuntrattur miljunarju. Il-Qorti rat illi minn dawn id-dokumenti jidher illi r-rikorrent ghamel **€26,677.67** minn **bejgh ta' proprjeta, u €3,203.25 minn fidi ta' cens sas-sena 2012**. Fi kliem iehor, il-provi prodotti mis-socjeta ntimata bil-ghan illi jipprovaw li r-rikorrent huwa kuntrattur miljunarju, juru li fir-realta ir-rikorrent ghamel introjtu komplessiv ta' anqas minn **€30,000** fid-decenni koperti mir-ricerki prezentati. Ghalhekk dawn ir-ricerki esebiti mis-socjeta ntimata **juru proprju l-oppost ta' dak li qed tikkontendi hi stess**. Minflok ma jikkostitwixxu korroborazzjoni tat-tezi tas-socjeta ntimata, dawn id-dokumenti jaghtu aktar kredibilita it-tezi tar-rikorrent, u jsahhu l-fehma tal-Qorti illi s-socjeta ntimata hija hatja ta' negligenza grossolana fir-rigward tas-servizz moghti lir-rikorrent.

Il-Qorti rat ukoll illi gew istitwiti numru ta' arbitraggi kontra s-socjeta ntimata minn klienti taghha quddiem l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji, liema arbitraggi kollha kellhom ezitu sfavorevoli ghas-socjeta ntimata. Dawn kienu: (1) **PV vs All Invest**

Company Limited (Kaz nru. 437/2016); (2) **BN & SN vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 392/2016) deciza fl-14 ta' Gunju 2017; (3) **AF & NF vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 430/2016) deciza fis-27 ta' Settembru 2017; (4) **KP vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 397/2016) deciza fit-28 ta' Novembru 2017; (5) **DK vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 438/2016) deciza fit-28 ta' Dicembru 2017; (6) **SM & OM vs All Invest Company Limited** (Kaz. Nru. 388/2016) deciza fit-30 ta' Jannar 2018; (7) **HL vs All Invest Company Limited** (Kaz nru.389/2016) deciza fit-30 ta' Jannar 2018; (8) **IN vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 465/2016) deciza fit-30 ta' Janna 2018; (9) **CZ & AZ vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 441/2016) deciza fis-6 ta' Frar 2018; (10) **DV & GV vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 472/2016) deciza fit-30 ta' Jannar 2018; (11) **ZL u GL vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 442/2016) deciza fit-13 ta' Marzu 2018; (12) **PQ vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 439/2016) deciza fit-28 ta' Marzu 2018; (13) **RE u FE vs All Invest Company Limited** (Kaz nru. 463/2016) deciza fid-9 ta' Mejju 2018.

Ghalkemm id-decizjonijiet appena indikati kienu jittrataw prodotti differenti minn dak meritu tal-kawza odjerna, il-Qorti tosserva illi bejn dak illi instab f'dawk il-kawzi fir-rigward tal-agir tas-socjeta ntimata u r-rapprezentanti taghha u c-cirkostanzi ta' dan il-kaz skont kif rakkontati mir-rikorrenti **hemm numru ta' similjanzi**:

1. Jekk inghatax servizz ta' *promotion and selling* jew ta' parir u bejgh

L-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji sab f'diversi kawzi illi ghalkemm is-socjeta ntimata kkontendiet illi l-klijenti gew offruti diversi prodotti, dan ma kien jiffigura mkien fil-File. Sab inoltre illi s-socjeta ntimata naqset milli tindika li hi qed toffri biss servizz ta' *promotion and selling* u naqset milli tispjega b'mod car x'ifisser dan. L-Arbitru ghalhekk sab f'diversi kazijiet illi ghalkemm is-socjeta ntimata iddeskriviet li kienet qed taghmel biss *promotion and selling*, filfatt kienet qed taghti parir dwar servizzi finazjarji.¹³

¹³ Vide per ezempju RE & FE vs All Invest Company Limited; ZL u GL vs All Invest Company Limited

Barra minn hekk, skont l-Arbitru, persuna ta' livell t'edukazzjoni w esperjenza f'dan it-tip ta' investiment komparibbli ma' tar-rikorrent ma kellhiex tinghata servizz ta' *promotion and selling* fic-cirkostanzi, izda "...kellu jinghata servizz ta' parir u jigi iggwidat kif xieraq biex ikun f'qaghda jiddeciedi jekk kellux jinvesti jew le."¹⁴ Filfatt, skont l-Arbitru "...kien qed isir abbuz mis-sistema biex il-provditur jigi ezonerat mir-responsabbiltà tieghu."¹⁵

2. L-Appropriateness Test

F'numru ta' kawzi, l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarji kien "...konvint li dan it-test ma sarx kif kellu jsir u sar ezercizzju biss ta' ittikjar ta' kaxxi."¹⁶

L-Arbitru sab illi s-socjeta ntimata ghamlet numru ta' dikjarazzjonijiet invertieri, u dan speċjalment fir-rigward tal-livell t'edukazzjoni u l-esperjenza fil-qasam tal-investiment tal-klijenti taghha.¹⁷ Fil-fatt, skont l-Arbitru "...dawn id-dokumenti imtlew kif imtlew biex jiggustifikaw l-investiment, u mhux ghaliex kienu qed jirrapprezentaw il-verità"¹⁸ u li ghalkemm "...l-provditur juzahom bhala difiza tieghu biex jghid li, galadarba ffirmahom kien jaf x'qed jigri, fil-fatt jikxfu id il-provditur tas-servizz ta' kif saret it-tranzazzjoni."¹⁹

F'kawzi ohra, ghalkemm fuq prodott differenti, l-Arbitru sab illi ma setghax ikun minnu illi s-socjeta ntimata verament spjegat sew il-prodott u n-natura tieghu lil klijenti, peress illi rrizulta li lanqas is-socjeta ntimata stess "*ma kien[itx] konxj[a] minn fatti importanti li kellhom jaghmlu dan l-investiment mhux tajjeb ghal retail clients.*"²⁰

3. Il-profil tal-klijenti

Minn diversi decizjoniet jirrizulta illi numru ta' klijenti tas-socjeta ntimata kienu persuni b'livell ta' edukazzjoni baziku, jew baxx, li numru minnhom kienu illiterati,

¹⁴ Vide per eżempju KP vs All Invest Company Limited; ZL u GL vs All Invest Company Limited

¹⁵ Vide per eżempju ZL u GL vs All Invest Company Limited.

¹⁶ Vide per eżempju RE & FE vs All Invest Company Limited. Ara wkoll DV u GV vs All Invest Company Limited

¹⁷ Vide per eżempju RE & FE vs All Invest Company Limited; KP vs All Invest Company Limited

¹⁸ Vide per eżempju KP vs All Invest Company Limited.

¹⁹ *Idem.*

²⁰ Vide per eżempju ZL u GL vs All Invest Company Limited.

jew ma kienux jifhmu bl-Ingiliz, u li ma kellhomx l-esperjenza jew taghrif necessarji biex jifhmu l-karatteristici u r-riskji marbuta mal-prodott li kien qed jinbiegh lilhom.²¹ F'bosta kawzi ghalhekk, l-Arbitru sab, a bazi ta' dan, illi s-socjeta ntimata ma spjegatx il-prodott li kienet qed tbiegh sew, li kien hemm kaz ta' *mis-selling* ghaliex il-prodotti in kwistjoni ma kienux *appropriate* kif trid il-ligi ghall-ilmentaturi u kkonkluda ghalhekk illi s-socjeta ntimata “...*ma adempixxie[t]x ruh[ha] mal-obbligi kuntrattwali versu l-ilmentaturi u kkommetta bejgh hazin tal-prodott.*”²²

4. Dikjarazzjonijiet dwar l-esperjenza tal-klijenti

F'diversi decizjonijiet, l-Arbitru dwar is-Servizzi Finanzjarji wasal ghal konkluzjoni illi s-socjeta ntimata bieghet prodotti mhux idoneji, kkonidrat l-esperjenza tal-klijenti taghha fis-settur tal-investment. L-Arbitru sab f'diversi decizjonijiet illi s-socjeta ntimata kienet ghamlet ezami erronju tal-esperjenza tal-klijenti taghha u waslet ghalhekk ghal konkluzjoni zbaljata illi l-klijenti kellhom l-esperjenza necessarja sabiex jinvestu f'prodotti kumplessi u ta' riskju gholi meta dan ma kienx minnu.²³

5. Iffirmar ta' formoli

F'bosta kawzi, l-Arbitru dwar is-Servizzi Finanzjarji sab illi hafna mid-dokumenti li kienu jigu ffirmati mill-klijenti “...*kienu biss jitressqulhom biex jiffirmawhom minghajr ma jkunu konxji dan x'jimporta.*”²⁴

Rigward l-iffirmar ta' formoli skont liema l-klijent kien investitur esperjenzat, l-Arbitru sab illi “*Il-provditur tas-servizz biex donnu jiggustifika ruhu ha 'Experienced Declaration Form' minghand l-ilmentaturi. Din kienet dikjarazzjoni bi kliem tekniku li ma kienx jinftiehem mill-ilmentaturi u mhi xejn hlief formola ta' ezoneru ghall-provditur tas-servizz biex ikun jista' jghid, ghal skop regolatorju, li kien mexa mar-regoli.*”²⁵

²¹ RE u FE vs All Invest Company Limited; KP vs All Invest Company Limited; DV u GV vs All Invest Company Limited

²² RE u FE vs All Invest Company Limited; DV u GV vs All Invest Company Limited

²³ RE u FE vs All Invest Company Limited, KP vs All Invest Company Limited; PQ vs All Invest Company Limited; ZL u GL vs All Invest Company Limited;

²⁴ ZL u GL vs All Invest Company Limited;

²⁵ DV u GV vs All Invest Company Limited. Ara wkoll PQ vs All Invest Company Limited

Illi dawn id-decizjonijiet msemmija jkomplu jdghajjfu t-tezi tas-socjeta ntimata ghaliex jitfghu dawl fuq il-*modus operandi* tas-socjeta ntimata, u fuq l-imgieba taghha versu klijenti li kellhom livell baxx t'edukazzjoni, kienu illetterati u/jew ma jifhmux bl-Ingiliz bhal ma kien ir-rikorrent. Il-Qorti tirrileva illi dawn id-decizjonijiet ukoll ikomplu jsahhu l-fehma taghha illi s-socjeta ntimata hija hatja ta' agir irresponsabbli u deplorabbli versu r-rikorrent, u illi l-verzjoni tar-rikorrent hija ferm aktar kredibbli minn dik tas-socjeta ntimata.

Kif jidher minn dak riportat aktar il-fuq, jekk is-socjeta ntimata provdix parir jew sempliciment ghamlet *promotion and selling*, hija kwistjoni li ghandha tigi ddeterminata mill-Qorti a bazi tal-provi prodotti quddiem, ghaliex il-fatt wahdu li l-provditur jikkarakterizza is-servizz li provda bhala *promotion and selling* mhuwiex bizzejjed sabiex il-Qorti tikkonkludi li ma nghatax parir ai termini tal-ligi lill-klijent. Fil-fehma tal-Qorti, is-socjeta ntimata provdix servizz ta' parir finanzjarju lir-rikorrent. Illi mill-assjem tal-provi, fil-fehma konsiderata ta' din il-Qorti jirrizulta sal-grad ta' prova rikjest mill-ligi illi s-servizz provdut mis-socjeta ntimata ma kienx dak ta' *promotion and selling* kif tikkontendi hi.

Il-Qorti tqis illi s-servizz offrut lir-rikorrent mis-socjeta ntimata jista', u ghandu, jitqies bhala rakkomandazzjoni. Fil-fehma tal-Qorti, Ramon Borg ma tax sempliciment informazzjoni generika dwar numru ta' prodotti lir-rikorrent, izda fic-cirkostanzi jista' jitqies illi ta rakomandazzjoni implicita lir-rikorrent. L-ewwel nett, meta r-rikorrent qallu li ried jabsibha, Borg kien pront jghidlu kemm ser jaghmel profitt iktar jekk jinvesti fil-prodott li kien semmielu hu milli kien qed jaghmel bid-depozitu fiss li kellu mal-bank. Din kienet informazzjoni ta' karattru suggettiv, ikkonsidrat li tinvolvi paragun dirett intiz li jwassal lir-rikorrent biex jikkonkludi li jaqbilla hafna aktar jinvesti fi prodott offert mis-socjeta ntimata, u li ghalhekk zgur kellha t-tendenza, u anke l-ghan, li tinfluwenza d-decizjoni tar-rikorrent, kif filfatt gara. Barra minn hekk, ghalkemm Ramon Borg stess qal fix-xhieda tieghu illi s-servizz ta' *promotion and selling* jinvolvi li l-klijent jinghata ghazla shiha ta' prodotti, **lir-rikorrent huwa tah ghazla bejn zewg prodotti biss**, u ghalkemm ir-rikorrent kien qallu li hu ried prodott li kien ihallas imghax b'mod frekwenti u mhux darba fis-sena biss, **wiehed minn dawn iz-zewg prodotti kien ihallas imghax proprju darba fis-sena biss, u**

ghalhekk fil-verita Borg ma ta l-ebda ghazla lir-rikorrent u impliciment iddirezzjonah lejn il-prodott in kwistjoni. Dan apparti wkoll il-pessjoni li saret fuq ir-rikorrent permezz ta' telefonati regolari sakemm mar biex effettivament jixtri dan il-prodott. Ghalhekk fil-fehma tal-Qorti huwa car illi s-socjeta ntimata tat lir-rikorrent rakkomandazzjoni, u dan nonostante kif ghazlet hi li tikkaratterizza s-servizz provdut minnha sabiex tipprova tezimi lilha nnifhsa mir-responsabbilita.

Il-Qorti taghraf illi m'hemmx kontestazzjoni illi saret transazzjoni fi strument finanzjarju. Ghalhekk it-tieni test huwa sodisfatt ukoll galadarba r-rakkomandazzjoni li l-Qorti sabet illi s-socjeta ntimata tat lir-rikorrent kienet relattiva ghal transazzjoni fi strument finanzjarju.

Il-Qorti tqis ukoll illi din ir-rakkomandazzjoni kienet giet ibbazata fuq ic-cirkostanzi partikolari tar-rikorrent. Dan jinsab ikkonfermat minn Ramon Borg stess li xehed illi huwa kien prezenta zewg prodotti lir-rikorrent, inkluz dak in kwistjoni, a bazi tal-informazzjoni li kien tah ir-rikorrent. Illi ghalhekk, dawn il-prodotti kienu gew prezentati lir-rikorrent fuq konsiderazzjoni tac-cirkostanzi partikolari tar-rikorrent, u fil-fehma tal-Qorti gew anke prezentati bhala adattati ghar-rikorrent, tant illi, kif intqal iktar il-fuq, Borg ghamel paragun dirett mad-depozitu fiss li diga kellu r-rikorrent biex jikkonvincih kemm kien ahjar ghalih illi jixtri prodott ta' investiment minghand is-socjeta ntimata.

Il-Qorti taghraf illi m'ghandux ikun hemm dubbju illi l-ahhar zewg testijiet huma wkoll sodisfatti. Ir-rakkomandazzjoni giet moghtija b'mod li mhux esklussivament tramite *distribution channels* jew lil pubbliku, u f'dan ir-rigward tosserva illi mhux ikkontestat mis-socjeta ntimata li kienet hi li ghamlet l-ewwel kuntatt mar-rikorrent, u li impjegat taghha, u cioe Ramon Borg, kien mar id-dar tar-rikorrent sabiex ikellmu personalment u privatament fuq il-prodotti li kienet tbiegh mis-socjeta ntimata. Jirrizulta wkoll illi din ir-rakkomandazzjoni giet maghmula lir-rikorrent fil-kapacita tieghu bhala investitur potenzjali.

Ghalhekk, galadarba il-hames testijiet gew sodisfatti kumulattivament, jirrizulta illi s-servizz offrut mis-socjeta ntimata ma kienx ta' *promotion and selling* kif tikkontendi hi, izda proprju ta' *advice*. Barra minn hekk, fil-fehma tal-Qorti huwa relevanti wkoll

il-fatt illi mill-provi ma jirrizultax illi gie spjegat sew u b'mod car lir-rikorrent illi huwa ma kienx qed jinghata parir mis-socjeta ntimata u filfatt Ramon Borg ma jsemmi fl-ebda punt waqt ix-xhieda tieghu illi waqt l-ewwel laqgha li kellu mar-rikorrent kien spjegalu illi huwa ma kien qed jaghtih l-ebda parir. Fil-fehma tal-Qorti dan huwa nuqqas iehor da parti tas-socjeta ntimata, li ma tistghax tippretendi li titqies li ma kienetx qed taghti parir lir-rikorrent jekk lir-rikorrent ma spjegatlux dan car u tond.

Il-Qorti tqis illi minn dan isegwi illi kien l-obbligu tas-socjeta ntimata illi taghmel *Assessment of Suitability* tar-rikorrent, u huwa nkontestat illi dan l-ezami m'ghamlitux. Ghalhekk huwa car illi s-socjeta ntimata naqset fid-doveri legali taghha, peress illi dan l-ezami jrid isir b'mod tassattiv meta jinghata parir finanzjarju.

Il-Qorti tqis ukoll illi anke li kieku kellu jigi accettat l-argument tas-socjeta ntimata illi hija provdiet servizz ta' *promotion and selling* biss, il-provi prodotti f'din il-kawza xorta wahda jwasslu ghall-konkluzjoni illi dan huwa kaz car ta' *misselling* ghaliex is-socjeta ntimata naqset milli tosserva l-obbligi legali u professjonali taghha u bieghet prodott li ma kien xejn adattat ghar-rikorrent.

Fir-rigward tal-obbligi ta' *financial advisor* li jkun qed jipprovdi servizzi ta' *promotion and selling* intqal fid-decizjoni tal-Arbitru ghas-Servizi Finanzjarji fl-ismijiet **KP vs All Invest Company Ltd.** Tat-28 ta' Novembru 2017 illi:

“...il-prattika ta' 'promote and sell' hija soggetta ghal numru ta' kundizzjonijiet li japplikaw ghall-provditur ta' servizzi finanzjarji.

[...]

Min kien qieghed ibiegh dawn it-tip ta' bonds kellu, qabel kollox, jara jekk l-investitur kienx f'qaghda li jifhem sew mhux biss in-natura ta' dawn il-bonds, imma wkoll ir-riskji abbinati magghom.

Il-provditur tas-servizz kellu jistabbilixxi jekk l-investitur prospettiv kellux knowledge and experience fit-tip ta' investment relevanti ghall-prodott jew servizz li kien qed jigi offrut jew mitlub. Dan kellu

jsir biex il-provditur ikun f'qaghda li janalizza jekk il-prodott jew servizz hux tajjeb (appropriate) ghall-investitur. L-Appropriateness Test li kellu jsir mill-provditur kellu appuntu dan il-ghan. Apparti hekk, il-provditur kien ukoll obligat li jaghti taghrif (disclosure) dwar il-karatteristici tal-prodott, kif ukoll ir-riskji abbinati. Dan sabiex l-investitur seta' jiehu decizjoni infurmata."

[...]

F'dan ir-rigward, l-istess ligi taghmilha cara li prattici kummercjali mhux gusti ghandhom ikunu projbiti. F'dan il-kaz, prattika kummercjali ma tkunx gusta jekk tmur kontra l-htigijiet tad-diligenza professjonali u, ghalhekk, ma jkunx qed jadempixxi ruhu mat-twettieq tal-obbligazzjonijiet kuntrattwali tieghu, speċjalment li jagixxi b'bona fede."

"Kif inghad, kuntratt ta' investment finanzjarju mhux kuntratt semplici regolat sempliciment mill-provedimenti tal-Kodici Civili, izda huwa kuntratt li jrid jinqara fil-kuntest tal-ligijiet u regoli dwar servizzi finanzjarji u l-htigijiet ta' protezzjoni li dawn jaghtu lill-investitur u fit-tharis ukoll ta' provvedimenti li johorgu mill-Att Dwar il-Protezzjoni tal-Konsumatur Fuq kollox irid jithares il-principju baziku li:

"When providing Investment Services to clients, a Licence Holder shall act honestly, fairly and professionally in accordance with the best interests of its clients and shall comply with the relevant provisions of the Act, the Regulations issued thereunder, these Rules as well as with other relevant legal and regulatory requirements."

Fir-rigward ta' prodott iehor mibjugh mis-socjeta ntimata, liema prodott kien ukoll meqjus bhala wiehed kumpless u ta' riskju sostanzjali, l-Arbitru ghas-Servizzi Finanzjarri fid-decizjoni tieghu fl-ismijiet **BN u SN vs All Invest Company Ltd** datata 14 ta' Gunju 2017 irrileva illi:

“L-Arbitru ghandu d-dubji tieghu kif prodott bhall-SNS seta’ jinbiegh b’dan il-mod meta jitqiesu c-cirkostanzi partikolari tal-ilmentaturi, li ma kienux nies intizi fl-investimenti finanzjarji.

Dan ghaliex meta s-servizz jigi deskritt b’dan il-mod, il-provditur jitqies li kull ma kellu jaghmel hu li jforni informazzjoni u dettalji fuq prodotti lill-klijenti minghajr ma jaghmel rakkomandazzjoni, kummenti jew xi forma ta’ gudizzju fuq ir-relevanza tal-prodott ghal decizjonijiet li jista’ jaghmel l-investitur.

L-impjegati tal-provditur tas-servizz ta’ investment huma ghalhekk limitati li jispjegaw biss il-karatteristici tal-prodott lill-klijent jew klijent potenzjali minghajr ma jkun provdut parir dwar l-investment, fejn il-klijent jiehu d-decizjonijiet huwa jekk jinvestix fil-prodott jew le.

F’dan il-kaz jirrizulta, mix-xhieda tal-ilmentaturi, li huma ma kienux jifhmu fl-investimenti, u zgur li kellhom bzonn il-parir ta’ min jifhem fl-investimenti finanzjarji. Dan it-tip ta’ servizz ta’ ‘promote and sell’ jista’ jaghti lok ghal hafna abbuzi, kif l-Arbitru huwa konvint li sehh f’dan il-kaz.”²⁶

Mill-assjem tal-provi, il-Qorti tqis illi s-socjeta ntimata ma wettqitx id-doveri taghha b’mod onest, gust u professionali. Minflok hija ghaglet biex tbiegh dan il-prodott lir-rikorrent minghajr ma accertat ruhha kif jixraq, illi dan il-prodott kien adattat ghalih u minghajr ma spjegat l-istess prodott bizzejjed sabiex ir-rikorrent ikun jista’ jifhem ezattament x’kien ir-riskju li kien diehel ghalih. Il-Qorti rat illi l-informazzjoni migbura mis-socjeta ntimata dwar ir-rikorrent hija ghal kwantu karenti, u jidher li s-socjeta ntimata kienet qed tghaggel il-process kemm jista’ jkun sabiex tizgura illi r-rikorrent jinvesti s-somma sostanzjali ta’ €140,000 li kellu f’kont fiss li kien appena ser jimmatura. Kif diga ntqal per eżempju, Ramon Borg qabad u assumo liberament illi r-

²⁶ Kaz nru. 392/2016

rikorrent kien miljunarju. Anke li kieku kien minnu li r-rikorrent qal lil Borg li kien kuntrattur, Borg kellu jara illi hu u r-rikorrent kienu jifhmu l-istess haga bil-kelma kuntrattur, ghaliex minn dak li jirrizulta mir-ricerki prezentati mis-socjeta ntimata, jekk ir-rikorrent verament qal li kien kuntrattur huwa ferm iktar probbabli li ghalih kuntrattur huwa sempliciment bennej li jahdem ghal rasu, milli persuna li tispekula fil-proprijeta. Huwa zgur illi qal x'qal ir-rikorrent rigward x'kien il-mestier tieghu, s-socjeta ntimata ma kelliex sempliciment tistrieħ fuq kelma wahda u minnha tispekola li huwa miljunarju. Barra minn hekk, ghalkemm is-socjeta ntimata indikat fil-formola relattiva illi r-rikorrent kien investitur esperjenzat, jirrizulta li ma gabret l-ebda dokumentazzjoni li tipprowa dan, haga li kienet obligata tagħmel. Barra minn hekk, anke li kieku kien minnu li r-rikorrent kien kuntrattur, investment fi proprjeta mmobbli ma jikkwalifikax bhala investment fi strument finanzjarju, u ghalhekk kwaluwke esperjenza fil-qasam spekulattiv illi s-socjeta ntimata *di sua sponte* ddecidiet li ghandu r-rikorrent xorta wahda ma kienetx relevanti għall-*Assessment of Appropriateness*. Di piu', Borg naqas għal kollox milli jispjega lir-rikorrent b'mod car illi huwa ma kienx qed jagħtih parir, fatt li ma setghax kien daqshekk car għar-rikorrent ikkonsidrat illi Borg fl-ahjar ipotezi presenta zewg prodotti biss lir-rikorrent, liema prodotti gew prezentati bhala prodotti li kienu adattati għax-xewqat u c-cirkostanzi tar-rikorrent, u din hija prattika li la hija onesta u wisq anqas gusta u professjonali.

Il-Qorti tinnota inoltre, li l-prodott in kwistjoni huwa wiehed kumpless, u ta' riskju sostanzjali. Il-Qorti ma tistghax tifhem kif is-socjeta ntimata setghat qatt waslet għall-konkluzjoni illi prodott bħal dak in kwistjoni kien adattat għal individwu illitterat u bla skola, li ma kienx jifhem bl-Ingiliz, u li għalhekk ma kellu l-ebda mod li jifhem kwalunkwe dokumentazzjoni li thalliet mieghu minn Borg. Dan qieghed jingħad mhux biss minhabba l-fatt li r-rikorrenti la kien jaf jaqra, u lanqas biss kien jifhem il-lingwa li bihom id-dokumenti kienu miktuba, izda ghaliex dan il-prodott kien wisq kumpless biex persuna bla esperjenza tifhmu wahedha mingħajr parir professjonali. F'dan ir-rigward, ta' xejn targumenta s-socjeta ntimata li r-rikorrent seta' mar jieħu parir mingħand xi hadd, l-ewwel nett ghaliex ma giex spjegat lilu li ma kienx qed jingħata parir minn Borg u għalhekk ma giex mgharraf li kellu bzonn parir, u t-tieni nett ghaliex is-socjeta ntimata kienet qed tagħmel pressjoni fuq ir-rikorrent sabiex jixtri dan il-prodott, haga ohra li hija prattika ingusta u mhux professjonali. Aghar minn hekk, is-

socjeta ntimata halliet li r-rikorrent jinvesti s-somma kollha li kellu a disposizzjoni tieghu fi prodott wiehed u riskjuz, minghajr ma accertat ruhha li r-rikorrent kien verament lest li jiehu riskju daqshekk kbir, u ghalhekk ghal darba ohra naqset milli tagixxi b'mod gust u professjonali.

Ikkonsidrat dan kollu, il-Qorti taqbel perfettament mar-rikorrent illi dan huwa kaz car ta' *misselling*. Huwa frankament xokkanti u allarmanti l-mod legger li bih is-socjeta ntimata abdikat mir-responsabbilitajiet professjonali taghha u telfet lir-rikorrent somma sostanzjali ta' *life savings* billi bieghitlu prodott li qatt ma kellha tbieghlu ghaliex kien jinteressaha aktar mill-proditt li setghat tirrikava hi, milli mill-interessi tal-klijent taghha stess. Fil-fehma tal-Qorti, l-argument tas-socjeta ntimata illi kien hemm ingann da parti ta' ARM u Catalyst, waqt li hu minnu, joffri ftit li xejn ghajnuna ghaliha ghaliex hija naqset mid-doveri legali u professjonali taghha sa mill-bidu nett tar-relazzjoni taghha mar-rikorrent, u ghalhekk ma tistghax issa tipponta subghajha lejn persuni ohra sabiex tezimi ruhha mir-responsabbilita taghha versu r-rikorrent.

Ikkonsidrat;

Is-socjeta ntimata targumenta illi hija taqbel illi patt ta' ezoneru f'*consumer contracts* ma jezentahix jekk tkun tbeghdet mill-mod ta' kif suppost kellha ssegwih. Targumenta pero illi f'dan il-kaz, hija ma aggixietx bi vjolazzjoni tad-doveri li assumiet u li ghalhekk tista' tinvoka din il-klawsola b'success.

Skont il-Qorti tal-Appell, fis-sentenza fl-ismijiet **Muscat vs Falzon** deciza fit-12 ta' Mejju 2003:

“Patt ta' ezoneru ma jezentax jekk fl-eżekuzzjoni tal-kuntratt wiehed ikun tbieghed mill-mod kif suppost li kellu jesegwih.

F'dan il-kaz, is-soċjetà kontraentri agixxiet bi vjolazzjoni cara tad-dover li assumiet, u ma tistax tinvoka klawsola ta' ezoneru meta tbieghdet minn dak li suppost kellha taghmel (ara wkoll Formosa & Camilleri Ltd vs Sea Malta Co. Ltd., deciza mill-Prim Awla tal-Qorti Ċivili fit-13 ta' Novembru, 2008, li enfasizzat fuq 'xi forma ta'

twettiq' tal-obbligazzjoni qabel ma d-debitur ikun jista' jeċċepixxi nuqqas tar-responsabbiltà tiegħu a bazi ta' xi klawnsola ta' eżoneru."

A bazi ta' dan ir-ragunament fis-sentenza fl-ismijiet **Evelyn Farrugia et vs Global Capital Financial Management Unit Limited** deciza minn din il-Qorti diversament presjeduta fil-11 ta' Lulju 2016 intqal illi:

"Hu minnu illi l-atturi iffirmaw il-contract note però l-Qorti ma tqisx illi l-fatt wahdu tal-firma tikkostitwixxi xi akkwixxenza tal-konsapevolezza tal-investment u r-riskji inerenti u jekk dan kienx addatat ghalihom. Dan jinghad ghax l-istess contract note ma tiddefinix ir-riskji u kull ma tghid hu illi l-investment jista' jizdied u jonqos; kondizzjoni li tinsab f'kull investment u inoltre tali kuntratt lanqas inqara jew gie spjegat minn min kien qed johorġu. Wara kollox is-soċjetà konvenuta kellha d-dmir versu l-klijent li talab is-servizzi tagħha biex tagħtih kull informazzjoni rilevanti biex tghinu jasal għal deċiżjoni informata u libera.

[...]

Il-firma tagħhom ma tfissirx akkwixxenza tar-riskji u l-eżoneru tas-service provider li fuqu tinkombi r-responsabbiltà u l-prova illi dan l-investment ma kienx dak mixtieq iżda nonostante dan, l-investitur wera ruhu kapaċi u intenzjonat illi jixtri dan il-prodott bir-riskji kollha li kien fih u li ġew spjegati lilu b'mod ċar."

Illi ikkonsidrat dak li diga ntqal, din il-Qorti tqis illi dan l-argument tas-socjeta ntimata huwa nfondat. Kif diga inghad, s-socjeta ntimata naqset milli tagħmel *Assessment of Suitability* tar-rikorrent għaliex pprovat tezimi ruhha minn dan l-obbligu billi klassifikat erronjament is-servizz moghti minnha bhala *Promotion and Selling*; apparti n-nuqqasijiet tas-socjeta rikorrenti versu r-rikorrent qua klijent tagħha li ġia sar accenn għalihom li, kienu serji, lampanti u deplorabbli. Minn dan isegwi fil-fehma tal-Qorti

illi s-socjeta ntimata ma tistghax tinvoka l-klawsola ta' ezoneru sabiex tezimi ruhha mir-responsabbilita ghad-danni sofferti mir-rikorrent.

Ikkonsidrat;

Fid-dawl tal-konkluzjoni ta' din il-Qorti illi s-socjeta rikorrenti hija responsabbli ghal *misselling* kif addebitat lilha mir-rikorrent, il-Qorti tqis illi hija fondata t-talba tar-rikorrent ghad-danni. Il-Qorti ma taqbel xejn mal-argument tas-socjeta ntimata illi r-rikorrent ghandu jigi ppenalizzat ghaliex ma pruvax jimmitiga d-danni sofferti minnu billi ma accettax l-iskema ta' kumpens li kienet giet stabbilita fir-Renju Unit. Lil din il-Qorti jirrizulta illi li kieku r-rikorrent usufuwixxa ruhhu minn din l-iskema, huwa kien **ser jiehu lura biss £50,000** mill-ammont ta' €140,000 li nvesta, **u kien ser jitlef il-jedd ghall-irkupru tal-bqija tas-somma**. Ir-rikorrent zgur li m'ghandux jigi mistenni li jitlef circa nofs il-flus li nvesta sabiex tigi mminizzata r-responsabbilita tas-socjeta ntimata ghall-prattica xejn etici taghha. Ghalhekk l-ammont li ghandu jigu rifuz huwa dak ta' mija u erbghin elf ewro (€140,000), u cioe l-ammont investit mir-rikorrent.

Illi skont l-Artikolu 1047 (1) tal-Kodici Civili:

“Il-hsara li tikkonsisti f'illi ttellef lil persuna l-użu tal-flus taghha, tissewwa bil-hlas tal-imghaxijiet li jinqiesu bit-tmienja fil-mija fis-sena.”

Illi dan il-kaz jinkwadru ruhhu perfettament fid-disposizzjonijiet ta' dan l-Artikolu stante illi r-rikorrent gie effettivament imcahhad mis-somma ta' €140,000 kawza tal-*misselling* tal-prodott finanzjarju in kwistjoni li sehh mis-socjeta ntimata. Fil-fehma tal-Qorti il-perjodu applikabbli ghandu jkun mit-18 ta' Ottubru 2011, li hija d-data tal-ahhar cekk t'imghax li rcieva r-rikorrent, peress illi sa din id-data ir-rikorrent kien ghadu qed jircieva imghax regolari u ghalhekk ma jkunx gust illi jitqies li kien qed isofri danni minhabba c-cahda tas-somma msemija. Ghaldaqstant il-Qorti tqis illi l-imghax skont dan l-artikolu ghandhom jigu kkalkolati fuq medda ta' seba' snin u tlett

xhur. Dan ifisser illi l-ammont ta' danni skont dan l-artikolu huwa fis-somma ta' wiehed u tmenin elf u mitejn ewro (€81,200).

Ghaldaqstant, id-danni li ghandhom jithallsu mis-socjeta ntimata huma fl-ammont ta:

$$\begin{aligned} & \text{€140,000} + \text{€81,200} = \\ & \qquad \qquad \qquad \text{€221,200.} \end{aligned}$$

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet kollha tas-socjeta ntimata, tilqa' t-talbiet kollha tar-rikorrent, tillikwida d-danni subiti mir-rikorrent kagun l-agir tas-socjeta ntimata ilmentat fis-somma ta' mitejn u wiehed u ghoxrin elf u mitejn ewro (€221,200), tikkundana lis-socjeta ntimata thallas lill-intimat is-somma hekk likwidata ta' mitejn u wiehed u ghoxrin elf u mitejn ewro (€221,200), bl-imghax dekoribbli mid-data ta' din is-sentenza sad-data tal-pagament effettiv.

L-ispejjez ghandhom jithallsu kollha mis-socjeta ntimata.

Moqrija.

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Lorraine Dalli

Deputat Registratur